

Editörden: Adana Altın Koza'nın ardından

Gürkan Şen

Sinema, yalnızca perdeye yansıyan hareketli imajlardan ibaret değildir; o, aynı zamanda bir karşılaşma alanı, bir bellek inşası ve en nihayetinde toplumsal bir tanıklıktır. Arel Medya olarak basın sponsorlarımızdan olduğumuz 32. Uluslararası Adana Altın Koza Film Festivali, bu tanıklığın en canlı, en sancılı ve en umutlu hallerine ev sahipliği yaptı. Geçtiğimiz yıl edindiğimiz deneyimlerin üzerine katarak, bu

yıl Eylül ayının kavurucu ama bir o kadar da bereketli Çukurova sıcaklığında, öğrencilerimiz Yunus Emre Ustaoglu ve Eslem Sena Söğüt ile birlikte festivalin kalbindeydik. Bu süreçte yalnızca filmleri izlemekle kalmadık; sinemanın mutfağına, festival organizasyonunun dinamiklerine ve sanatın toplumsal yaraları nasıl sağalttığına bizzat şahitlik ettik. Bu yılki festival deneyimimiz, teorik eğitimin

saha pratiğiyle buluştuğu o kıymetli eşikte şekillendi. Üniversite koridorlarında tartıştığımız sinema kuramlarının, etik değerlerin ve estetik kaygıların, yaşayan bir organizmada nasıl vücut bulduğunu görmek hepimiz için paha biçilemez bir dersti. Yunus ve Sena, ellerinde mikrofonlar ve kameralarla festivalin her köşesinde, yönetmenlerden oyunculara, sektör profesyonellerinden Adana halkına

32. Uluslararası **Adana Altın Koza** Film Festivali

22-28 Eylül

32nd INTERNATIONAL **ADANA GOLDEN BOLL** FILM FESTIVAL
22-28 September

Sinema GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

BÜYÜK ŞEHİR ADANA

es01 burda

GAIN

ADANA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ

32. altınkoza FİLMFESTİVALİ

kadar geniş bir yelpazede temas kurdular. Onların bu heyecanı ve adanmışlıkları, Arel Medya'nın vizyonunun sadece bir yayıncılık faaliyeti olmadığını, aynı zamanda geleceğin sinemacılarını ve medya profesyonellerini yetiştiren bir yapı olduğunu bir kez daha kanıtladı. Özellikle "Çukurova Altın Koza Akademisi" ruhunun, genç sinemacılarla usta isimleri bir araya getiren yapısı, öğrencilerimizin sektörel habitusu kavramaları açısından kritik bir önem taşıyordu.

Altın Koza özel sayımızda; Çukurova Altın Koza Akademi Kurucu Koordinatörü & Uluslararası Adana Altın Koza Film Festivali Danışmanı Öğr. Gör. Akın Kılıç, Çukurova Altın Koza Akademi programına dair yazdı. Öğrencilerimizden İletişim Fakültesi Gazetecilik 2. sınıf öğrencisi Yunus Emre Usta-oğlu ve Güzel Sanatlar Fakültesi Çizgi Film

Burcu Günaydın'ın Araf belgeseli, yıkılan bir kentin ortasında, bir kuaför dükkanının kadınlar için nasıl bir yeniden varoluş ve dayanışma mekanına dönüştüğünü anlatıyor.

ve Animasyon 2. sınıf öğrencisi Eslem Sena Söğüt Adana Altın Koza'daki deneyimlerinden bahsetti. Altın Koza, yalnızca ışıltılı ödül törenlerinden ibaret değildi; bu yıl festival, toplumsal hafızamızın en taze ve en derin yaralarından biri olan 6 Şubat depremlerinin izlerini süren, bu izleri sinemanın diliyle sağıltmaya çalışan yapımlara da bir alan açtı. Sinemanın zamanı mühürleyen gücü, bu yıl Adana'da "acıya tanıklık" biçiminde karşımıza çıktı. Dergimizin bu sayısında okuyacağınız röportajlar, sinemanın estetik bir haz nesnesi olmanın ötesinde, nasıl bir direniş ve hafıza mekanına dönüştüğünü gözler önüne seriyor. Bu bağlamda, Miray Kuyumcu'nun yönettiği 326 filmi üzerine gerçekleştirdiğimiz söyleşi, festivalin en sarsıcı anlarından birine ışık tutuyor. Kuyumcu'nun, depremde insanların nefesleri tükendiğinde taşları birbirine vura-

rak hayatta olduklarını duyurmaya çalıştıkları o sestten yola çıkarak kurguladığı sinematografik dil, acının şovuna düşmeden nasıl bir ağıt yakılabileceğinin dersi niteliğinde. Benzer şekilde, Burcu Günaydın'ın *Araf* belgeseli, yıkılan bir kentin ortasında, bir kuaför dükkanının kadınlar için nasıl bir yeniden varoluş ve dayanışma mekanına dönüştüğünü anlatıyor. Günaydın'ın "Burada kuaförler sadece saçın kesildiği yerler değil, dertleşmelerin olduğu alanlardı" tespiti, mekânın sosyolojisi ve travma sonrası iyileşme süreçleri üzerine derinlikli bir bakış sunuyor.

Festivalin uluslararası ayağında ise İtalyan yönetmen Lorenzo Cioglia ile yaptığımız söyleşi, sinemanın evrensel bir karşılaşma alanı olduğu gerçeğini pekiştirdi. Cioglia'nın Adana'nın misafirperverliğini ve Akdenizli sanatçılar arasındaki o görünmez bağı *L'ultimo ingrediente* (Son Malzeme) filmi üzerinden anlatışı, yerel ile evrenselin diyalektiğini anlamak adına önemliydi. Cioglia'nın sinemayı "ötekine ihtiyaç duyan kolektif bir sanat" olarak tanımlaması, bizim festival boyunca hissettığımız o imece ruhunu özetler nitelikteydi. Elbette festivalin en tartışmalı ve heyecan verici kısımlarından biri jüri değerlendirmeleriydi. Bu sayımızda, Ulusal Uzun Metraj Film Yarışması Jüri Başkanı, usta yönetmen Ümit Ünal ile gerçekleştirdiğimiz kapsamlı söyleşiyi de bulacaksınız. Ünal'ın jüri kurumuna getirdiği eleştirel bakış açısı, özellikle "Jüriler geçici hükümdarlığımızı ilan edeceğimiz yerler olmamalı" cümlesi, sinema sektöründeki iktidar ilişkilerini sorgulaması bakımından son derece önemli. Ünal'ın geliştirdiği demokratik oylama yöntemi ve sinemada ödül kararlarını aşka benzeten yaklaşımı, sanatsal değerlendirmenin nesnelliği ve öznelliği arasındaki gerilime dair ufuk açıcı bir perspektif sunuyor.

Bu sayıda ayrıca, *Alis* filmiyle En İyi Kısa Film ödülünü kazanan Beril Tan'ın kentsel dönüşüm ve kimlik üzerine kurduğu anlatıyı; Emine Emel Balcı'nın *Buradayım, İyi-yim* filminde annelik ve kadınlık hallerine tuttuğu aynayı; Rabia Özmen'in *Prosedür* filminde bir mahkûmun hastane sürecini işleyerek adalet ve önyargı kavramlarını nasıl yapıbozuma uğrattığını okuyacaksınız. Utku Ali Güler'in *Feridun* filmindeki agorafobi ve "çamaşır makinesi portalı" üzerinden kurduğu trajikomik evren ile Buğçe Çalışkan'ın *Dedemin Evi* belgeselinde "ev" kavramını bir mekâna değil, bir insana indirgeyen göç anlatısı da sinemamızın anlatı çeşitliliğini göstermesi açısından dikkat çekici.

Bizler Arel Medya ekibi olarak, 32. Uluslararası Adana Altın Koza Film Festivali'nden sadece güzel anılarla değil, aynı zamanda sinemanın dönüştürücü gücüne dair tazelenmiş bir inançla döndük.

Bu dergi, sadece bir festival günlüğü değil; sinemanın yarattığı yolculuğun karşılaşmalarında beliren bir yaratımdır. Festivalin gerçekleşmesinde emeği geçen başta Adana Büyükşehir Belediyesi, Adana Büyükşehir Belediyesi Başkanı Zeydan Karalar ve festival yürütme kurulu olmak üzere, bizleri ağırlayan tüm Adana halkına ve bu yoğun süreçte özveriyle çalışan Arel Medya ekibine teşekkürlerimizi sunuyoruz.

Keyifli okumalar.

Eğitimle Üretim Arasında Bir Köprü:

4. Çukurova Altın Koza Akademi

Sinema, yalnızca perdede anlatılan bir hikâye değil; birlikte düşünülen, tartışılan ve başka zihinlerde karşılık buldukça yaşayan bir alan. Çukurova Altın Koza Akademi, bu düşünsel dolaşımı mümkün kılmak üzere festival çatısı altında kurulan kolektif bir karşılaşma zemini.

■ Akın Kılıç – (Çukurova Altın Koza Akademi Kurucu Koordinatörü & Uluslararası Adana Altın Koza Film Festivali Danışmanı)

FESTİVAL ÇATISI ALTINDA KURGULANAN BİR ALAN

Sinema, çoğu zaman perdede gördüğümüz hikâyelerle sınırlı sanılır. Oysa asıl mesele, o hikâyelerin nerede, kimlerle ve akılda hangi sorularla kurulduğudur. Bir film, yalnızca tamamlandığında değil; üzerine konuşulduğunda, tartışıldığında, üzerine gelişen fikirlerle yeniden sunulduğunda ve başka zihinlerde karşılık bulduğunda yaşamaya devam eder. Çukurova Altın Koza Akademi tam da bu nedenle bir eğitim programından çok, sinemanın düşünsel dolaşımına açılmış ortak bir alan olarak tasarlandı. Bu alan, Uluslararası Adana Altın Koza Film Festivali'nin çok katmanlı yapısı ve sinemaya dair uzun soluklu birikimi içinde şekillendi. Yıllardır yalnızca film gösterimleriyle değil; söyleşiler, buluşmalar ve tartışma alanlarıyla da sinemanın düşünsel tarafını besleyen festival çatısı altında, eğitimi üretimle buluşturacak kalıcı bir yapıya duyulan ihtiyaç giderek daha görünür hâle geldi. Çukurova Altın Koza Akademi, bu ihtiyacın bir sonucu olarak; festivalin belleğinden, enerjisinden ve kolektif emeğinden beslenerek kurgulandı.

KOLEKTİF BİR YAPI OLARAK AKADEMİ

Uluslararası Adana Altın Koza Film Festivali bünyesinde 2022 yılında başlayan bu yolculuk, sektör ile akademi arasında uzun süredir hissedilen mesafeye birlikte bakma ihtiyacından doğdu. Görsel-işitsel iletişim alanlarının; pratikten, güncel üretim biçimlerinden ve sadadaki gerçek deneyimlerden kopuk bir eğitim anlayışıyla ele alınmasının yarattığı boşluk, bizleri rahatsız eden temel meselelerden biriydi. Akademi, bu boşluğu tek başına doldurmayı değil; doğru sorular etrafında bir araya gelerek birlikte düşünmeyi amaçlayan bir girişim olarak şekillendi.

Şu anda üzerinde çalıştığım birkaç proje var. Bunlardan biri, uzun süredir kafamda olan bir konu; beden ve güzellik algısı, besin alerjileri ve dünyanın değişen beslenme alışkanlıklarıyla ilgili bir belgesel.

Hem kendi deneyimlerimden hem de çevremde gördüğüm dönüşümlerden yola çıkan bir çalışma olacak. Bu çağda bedenle kurduğumuz ilişki çok değişti ve bunun görünür olmasını önemsiyorum.

AREL REPOST

YIL: 12 / 2026

Altın Koza özel sayısı

İSTANBUL AREL ÜNİVERSİTESİ ADINA İMTİYAZ SAHİBİ
Özgür GÖZÜKARA

GENEL YAYIN YÖNETMENİ
Öğr. Gör. Aykut AYKANAT

YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ
Arş. Gör. Gürkan ŞEN

HABER MERKEZİ

Bora Çetinkaya
Diyar Naz Metin
Efe Ahmet Tokar
Emelsu Dirlik
Ercan Yavuz
Eslem Sena Söğüt
Furkan Gökçe

Hayal Nur Özüylmaz
Mehmet Utku Karagöz
Metin Ege Yıldız
Peren Yurttaş
Şeyda Nur Gür
Yunus Emre Ustaoglu
Zeynep Yağmur Kahveci

Kemal Gözükara Yerleşkesi
Türkoba Mahallesi,
Erguvan Sok.
No:26/K34537
Tepekent - Büyükşehirmece/İst

Sefaköy Yerleşkesi
Kemalpaşa Mahallesi,
Halkalı Caddesi
No:101 34295
Sefaköy-Küçükçekmece/İst

Cevizlibağ Yerleşkesi
Merkez Efendi Mah, Eski
Londra Asfaltı Cd.
No 1/3, 34010
Cevizlibağ-Zeytinburnu/İst.

Türkiye, basın ilkelerine uymaya söz vermiştir. Haber, fotoğraf kaynak gösterilerek kullanılabilir.

areledu | (0850) 850 2735 | AREL MEDYA

areledu@arel.edu.tr

@arelmedya

/medya_arel

/Arel Medya

Festival danışmanlığının yanında kurucu koordinatörlüğünü üstlendiğim Çukurova Altın Koza Akademi, ilk günden itibaren bireysel bir inisiyatiften ziyade; festival ekibinin, akademisyenlerin, sektör profesyonellerinin ve öğrencilerin ortak emeğiyle büyüyen bir yapı olarak ele alındı. Akademi'nin ruhunu belirleyen en temel unsur da tam olarak bu birlikte üretme ve birlikte düşünme hâli oldu.

PROGRAMIN DÜŞÜNSEL ÇERÇEVESİ

Dördüncüsünü gerçekleştirdiğimiz Akademi, bu yıl da sektörün ve akademinin farklı alanlarında söz söyleyen isimleri, genç sinemacılarla aynı zeminde buluşturdu. Kurgu, yapım, görüntü yönetimi, müzik, belgesel, anlatı ve sinemanın değişen üretim-dağıtım dinamikleri; usta isimlerin deneyimleri ve öğrencilerin soruları üzerinden tartışmaya açıldı. Bu yapı, tek yönlü bir bilgi aktarımından çok, karşılıklı temas ve düşünsel etkileşim üzerine kurulu bir öğrenme pratiğini benimsedi.

4. Çukurova Altın Koza Akademi, bu yıl 22-28 Eylül tarihleri arasında 22 üniversiteden seçilen 100'e yakın öğrencinin katılımıyla tamamlandı. Öğrencilerin ulaşım, konaklama ve beslenme giderlerinin festival tarafından karşılandı, böylece akademi yalnızca içerik üretmekle değil, erişilebilir ve kapsayıcı bir alan yaratmayı amaçladı. Bu süreçte öğrencilerin birbirleriyle ve sektör profesyonelleriyle kurdukları temaların, yeni projelerin ve uzun soluklu iş birliklerinin zeminini oluşturacağına inanıyoruz.

Programın içeriği, sinemanın bugünkü dönüşüm alanlarını görünür kılan başlıklardan oluştu. Dijital platformlarda içerik geliştirme ve ya-

yın süreçleri, GAİN'den Firuze Abdulazizoğlu ve Şehnaz Uğur'un katkılarıyla ele alındı. "Gışenin Geleceği ve Sinemanın Geleceği" başlıklı oturumda Cenk Sezgin, Ersan Çongar ve Murat Şeker ile sinemanın, seyirciyle ve piyasa koşullarıyla kurduğu ilişki tartışıldı. Barış Diri'nin "Film Müziği: Olmalı mı, Olmamalı mı?" başlıklı konuşması, sinemanın sesle kurduğu estetik ve duygusal bağa yeni bir perspektif sundu. Akademi'nin önemli bir parçasını oluşturan film gösterimleri ve söyleşilerde; Ölü Mevsim, Hiçbir Şey Normal Değil ve Sisler Bulvarı'ndan Geçtim: Bicket İlhan filmleri, yönetmenleri ve film ekiplerinin katılımıyla izlendi ve tartışıldı. Ölü Mevsim üzerinden gerçekleşen "İlk Filmin Yolculuğu" oturumu, ilk film deneyiminin çoğu zaman görünmeyen kırılma noktalarını görünür kıldı. Belgesel sinemanın anlatı olanakları ise Bahriye Kabadayı Dal ile "Hikayenin Belgesel Hali" başlığı altında ele alındı.

HAKİKAT, BELLEK VE SİNEMA

Tanıl Bora moderatörlüğünde gerçekleşen "Gerçek ile Kurmaca Arasında Hakikat ve Sinema" oturumu; Reha Erdem ve Tufan Taştan'ın katkılarıyla, sinemanın etik ve politik sorumluluklarını yeniden düşünmeye alan açtı. Özcan

Alper ve Soner Alper'in katılımıyla gerçekleşen Bölük Pörçük-Bir Tuncel Kurtiz Biyografisi gösterimi, sinema belleğiyle kurduğumuz ilişkinin önemini hatırlatırken; Zeki Demirkubuz ile yapılan söyleşi, yoğun katılımı ve uzun saatler sürmesinin yanında kişisel bir sinema tanıklığının bir düşünce alanına dönüşebileceğini bir kez daha gösterdi.

GELECEĞE BIRAKILAN İZ

Çukurova Altın Koza Akademi, tek bir kişinin değil; festivalin yıllara yayılan belleğinin, görünmeyen emeğin, paylaşılan bilginin ve bitmeyen merakın ve cömertliğin ortak ürünü. Dördüncü yılında, sinemayı yalnızca bir meslek değil; birlikte düşünülen, dinlenen ve zamanla derinleşen bir düşünce pratiği olarak ele alan bu yapı, her yıl kendini yeniden kurarak yoluna devam ediyor. 33. Uluslararası Adana Altın Koza Film Festivali'nin, sinemanın hâlâ bir arada düşünme ve birbirine temas etme imkânı sunduğunu hatırlatan bir buluşma alanı olacağına, bir şeyleri konuşmak için aynı fikirde olmaya gerek olmadığına; S. Çukurova Altın Koza Akademi'nin ise bu buluşmalardan doğan soruları, sesleri ve izleri çoğaltarak taşımayı sürdüreceğine inanıyoruz.

Çukurova Altın Koza Akademi, tek bir kişinin değil; festivalin yıllara yayılan belleğinin, görünmeyen emeğin, paylaşılan bilginin ve bitmeyen merakın ve cömertliğin ortak ürünü. Dördüncü yılında, sinemayı yalnızca bir meslek değil; birlikte düşünülen, dinlenen ve zamanla derinleşen bir düşünce pratiği olarak ele alan bu yapı, her yıl kendini yeniden kurarak yoluna devam ediyor.

Altın Koza: “Bir iletişimci adayı olarak ömür boyu hatırlayacağım bir kilometre taşı oldu”

Yunus Emre Ustaoglu - İletişim Fakültesi Gazetecilik Bölümü 2. Sınıf Öğrencisi

İstanbul Arel Üniversitesi Gazetecilik Bölümü 2'nci sınıf öğrencisi olarak Altın Koza Film Festivali gibi Türkiye'nin en önde gelen festivallerinden birinde yer almak benim için eşsiz bir deneyimdi. Okulumuzun bu imkânı bizlere sağlamasının yanı sıra Aykut Hocamız, Gürkan Hocamız ve özellikle de Akın Hocamızın destekleri Adana'da çok keyifli zaman geçirmemizi sağladı, tüm hocalarımıza çok teşekkür ediyorum. Adana'da, Türkiye'nin dört bir yanından gelmiş olan İletişim ve Güzel Sanatlar Fakültesi öğrencileriyle tanışarak, festivalde yer alan yönetmenlerle ve özellikle tüm Türkiye'nin tanıdığı isimlerle söyleşiler gerçekleştirerek ve tabii ki festivalin bizler için ayarladığı özel konaklama ve ulaşım imkânları sayesinde hem çok fazla tecrübe elde edip hem de eğlenceli vakit geçirdik. Kameramızla birlikte bolca video çekip kamera kullanımı ve anlık yaptığımız soru-cevaplarla muhabirliğimizi büyük oranda geliştirdiğimizi rahatlıkla söyleyebilirim. Yani festival sadece bir hafta süren bir aktivite değil, bir iletişimci adayı olarak ömür boyu hatırlayacağım bir kilometre taşı oldu.

Açıkçası röportaj kovalamak, kurgu yapmak veya video çekmekle uğraşırken normal bir festival katılımcısına kıyasla daha az film izledik diyebilirim ama bu durum da bizlere iş dağılımını, süreyi verimli kullanmayı, kriz ve süreç yönetimlerini iyi bir şekilde öğretti. Fakat festivalde bulunmasam izleyemeyeceğim ya da haberimin bile olmayacağı filmleri izleme şansım oldu. Neticede hem Gazetecilik Bölümü öğrencisi olarak çok sayıda röportaj gerçekleştirdim hem de güzel filmler izlemiş oldum.

Benim için festivalin bir diğer önemli yanı, doğum günümün festivale denk gelmesiydi. Hocalarım, ekip arkadaşım ve Adana'da tanıştığımız arkadaşlarımızla birlikte toplam üç kere doğum günümü kutladık. Festival bana, benim için eşsiz bir tecrübe olması dışında hiç unutamayacağım kadar güzel bir doğum günü

hediye etti. Ödül töreninde sahneye çıkan, ödül alan çoğu sinema emekçisi sanatçıyla tanışmış olduğumu bilmek ve tabii ödül törenini oturduğum yerden değil, kameramla en önde çekimler yaparak bu büyük güne şahit olduğum anların ne kadar güzel olduğunu anlatmak için yeteri kadar iyi bir kelime bulunmuyor maalesef...

Adana Altın Koza eşsiz bir deneyimdi

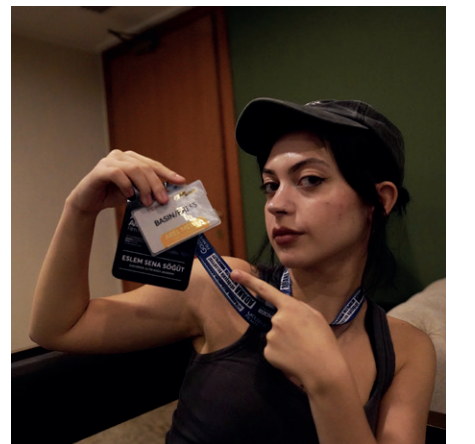
Eslem Sena Söğüt - Güzel Sanatlar Fakültesi Çizgi Film ve Animasyon Bölümü 2. Sınıf Öğrencisi

Adana'ya ilk vardığım anda festival atmosferini hissettim. Çevredeki insanların festivalden bahsetmesi ve birçok kişinin bu etkinlik için Adana'ya geldiğini fark etmek heyecanımı daha da artırdı. Heyecanla beklediğim bu festival, düşündüğümünden çok daha derin ve öğretici bir deneyime dönüştü. Sabahın erken saatlerinde başlayan film gösterimlerinden bir diğerine, oradan da tiyatro alanındaki söyleşilere yetişme telaşıyla geçen günler hem yorucu hem de eşsizdi.

Bu süreçle birlikte sinemaya olan ilgimin de arttığını söyleyebilirim. Adana Altın Koza Film Festivali; hem yeni yönetmenlerle tanışmamı hem de filmlerini takip ettiğim isimlerle bir araya gelmemi sağladı. Onlarla üretim süreçleri üzerine birebir konuşabilmek, duyduğum hayranlığı pekiştirdi. Bunun yanı sıra, günün sonunda öğrencilerle yaptığımız konuşmalarda hepimizin farklı alanlarda uzmanlaşmak istediğini görmek, bana festivalde çok etkilediğim Araf belgeselinin sadece dört kişiden

oluşan kadrosunu anımsattı. Küçük bir ekibin böylesine güçlü bir iş ortaya koyabilmesi, hiçbir şeyin imkansız olmadığını bana güçlü bir şekilde hissettirdi.

Ekip katılımlı filmler sonrası yapım sürecine dair dinlediğim hikayeler, bana koşullar zor olsa bile hâlâ güzel şeylerin olabileceğini gösterdi. Tüm zorunlulukların arasında, ruhuma iyi gelen şeylere tutunmanın ve monotonluğun içinde bunu kaybetmemenin ne kadar önemli olduğunu Adana'da yeniden hatırladım.

“Jüriler geçici hükümdârlığımızı ilan edeceğimiz *yerler olmamalı!*”

Arel Medya'nın basın sponsoru olduğu 32'nci Uluslararası Adana Altın Koza Film Festivali'nde Jüri Başkanı olarak görev alan yönetmen ve senarist Ümit Ünal, festival dinamiklerini ve sinema sanatına yaklaşımını Arel Medya'ya anlattı. Jüri kurulumunun kişisel hırslar, intikam veya kıskançlık duygularıyla bir iktidar alanına dönüştürülmesine karşı çıkan Ünal, geliştirdiği demokratik oylama yöntemiyle bu “geçici hükümdarlık” yanılmasını eleştiriyor. Jürilerde yaşananlardan kendi geliştirdiği demokratik oylama yöntemine, İskoçya'daki yeni projelerinden yapay zekânın gölgesindeki sinemaya kadar pek çok konu hakkında açıklamalarda bulunan Ünal, “Sinemada ödül kararları aşka benzer, belirleyici olan ‘X faktörü’dür” diyor.

Hayal Nur Özüylmaz

Yunus Emre Ustaoglu

Adana Altın Koza Film Festivali'nde jüri başkanlığı görevini üstlendiniz. Türkiye'nin en büyük festivallerinden biri olan Altın Koza'da Jüri Başkanlığı yapmak nasıl bir histi? Adana'da daha önce 2015 yılında da jüri baş-

kanlığı yapmıştım. 2019'da da İstanbul Film Festivali'nde Ulusal Yarışma jürisinin başkanıydım. Yabancı değilim bu hissin ama her seferinde tabii ki heyecan ve sorumluluk duygusu ağır basıyor. Bizim ülkemiz gibi kimi

kültürlerde “astığı astık, kestiği kestik” yönetici modeli geçerlidir. Jüri başkanlığı gibi çok kısa süreli bir yöneticilik pozisyonuna gelen insanlar arasında, kendilerini hükümdar gibi görüp en kişisel hisleriyle ya da çıkar

“Benim kafam bir yazar ya da edebiyatçıdan çok sinemacı gibi işliyor. Çoğu zaman cümleler değil görüntüler, sahneler hayal ediyorum ve doğal olarak bunları bir senaryo olarak yazmak istiyorum.”

beklentileriyle davrananlar olabiliyor. Kendi seçimlerini tüm jüriye dikte edip, jüriyi kötü anlamda etkileyebiliyorlar. Her festival öncesi kimi jüri başkanları için “O, şu yönetmene ödül vermez” ya da tam tersi, “O kesin şuna ödül verir” cinsi dedikodular döner. Bunların bazıları haklı da çıkar. Yıllardır bir çok festivalde yapılan tuhaf haksızlıkları gözlemledim, bir yönetmen olarak kendim de haksızlıklara maruz kaldım. Ama bu taraflı tutumlar, hem festivallere hem de genel anlamda ülke sinemasına zarar veriyor. Yarışmalar, jüriler için geçici hükümdarlığımızı ilan ettiğimiz, hınç ve intikam duygusuyla hareket ettiğimiz yerler olmamalı. Sonuçta sizi o jürinin başına, yarışmanın o yılına bir “damga” vurun, Trump kararnamesi gibi kocaman, çirkin bir imza atın diye davet etmiyorlar. İşiniz önemli ama çok da basit: Bir jüriyle birlikte, o yılın seçkisi içinde, öne çıkan ve geleceğe örnek olacak filmleri, oyuncularını ve sinemacıları seçeceksiniz sonra da eve dönüp sıradan bir fani olarak hayatınıza devam edeceksiniz.

Bu süreçte, farklı bakış açıların olduğu bir jüri içinde karar alma süreçlerini nasıl yönettiniz? Özellikle büyük ödüller söz konusu olduğunda, farklı kriterlere sahip jüri üyeleri arasındaki uzlaşma noktaları ve yaşadığınız zorluklar neler oldu?

Yıllar içinde başka jürilerde üyelerin birbirinin sanat anlayışını yargılamaya çalıştığını, çok uzun ve sıkıcı “öğreten adam” konuşmaları yapıldığını gördüm. İki oturumda toplam 13 saat süren jüri toplantısı gördüm. Mutlaka kendi kayırdığı aday ödül alsın ya da şu kişi ödül almasın da kim alırsa alsın diye kendini parçalayan jüri üyeleri gördüm. Dışarıdan hiçbir baskıya ya da etkileme girişimine şahit olmadım ama jürilerin kendi içinde şiddetli çatışmalar, manipülasyonlar yaşandığını gördüm.

“İşiniz önemli ama çok da basit: Bir jüriyle birlikte, o yılın seçkisi içinde, öne çıkan ve geleceğe örnek olacak filmleri, oyuncularını ve sinemacıları seçeceksiniz sonra da eve dönüp sıradan bir fani olarak hayatınıza devam edeceksiniz.”

Jüri başkanlığı yaparken kendimi mümkün olduğu kadar geride tutarak demokratik bir jüri ortamı yaratmaya uğraşıyorum. Jüri içinde gereksiz manipülatif tartışmalardan kaçınıyorum. İlk buluşmada şöyle diyorum: “Hepimizin sanat-sinema anlayışı farklı. Bu yüzden boşa tartışmayalım, birbirimizi ikna etmek zorunda değiliz. Bana sadece her kategori için ilk üç adayınızı söyleyeceksiniz.” Tabii ki filmleri izledikten sonra, yemeklerde vs. ister istemez konuşuyoruz, düşüncelerimizi paylaşıyoruz ama onun dışında uzun tartışmalara girmiyoruz. Son jüri toplantısında herkes “En İyi Film”, “En İyi Oyuncu” gibi tüm kategorilerdeki ilk üç adayını söylüyor. Herkesin birinci adayına 20, ikinciye 10, üçüncüye 5 puan veriyoruz, sonra her filmin puanlarını topluyoruz. Sonuçlar az çok kendiliğinden ortaya çıkıyor. Bazen kimi dallarda birbirine çok yakın puanlar çıkabiliyor. O zaman Altın Koza’da yaptığımız gibi o dalda ödülü paylaşıyoruz. Kimsenin ilk üçüne girmeyen, adı hiç geçmeyen adaylar üzerine konuşmuyoruz. Ödül gecesi sahnede konuşurken bir espri olarak “Karar aritmetik verildi” dedim, bunu da yanlış anlayıp eleştirenler olmuş. Kararları elbette hesap makinesi değil biz verdik, kastettiğim şey bu temel oylama yöntemi. Daha iyi bir yöntem önerisi olanlar çıkabilir ama benim kendimce bulduğum en tarafsız çözüm bu.

Elbette sanat alanında “2x2=4” gibi aritmetik işlemez, tamamen tarafsız olmak mümkün değil, hepimiz kendi beğenimiz, birikimimiz ve sınırlarımız kadarız ama bu yöntemle daha çok bağırmanın hâkim olduğu jüriler son bulabilir ve kötü niyet, adam kayırma ya da haksızlıklar azaltılabilir. Tabii “astığı astık” jüri başkanı isteyenler hep vardır, onları acıları baş başa bırakıyorum. Son Altın Koza’da çok uyumlu insanlarla çalıştım. Düşüncelerimiz,

beğenilerimiz elbette farklıydı ama bu sorunlara ve kavgalara yol açmadı. Anlattığım yöntemle karşılıklı saygı içinde çalıştık. Sanırım içimiz rahat ayrıldığımız, hepimizin mutlu hatırlayacağı bir festivaldi.

Bir jüri olarak, filmlerde aradığınız kriterler nelerdir? Bir filmin Altın Koza gibi önemli bir ödülü almasını sağlayan şey teknik mükemmeliyet mi, hikâyenin özgünlüğü ve sinema diliyle kurduğu ilişki mi, yoksa başka bir faktör mü?

Hepsi. Sinemamız artık teknik sorunları büyük ölçüde aşmış görünüyor. Sinema salonlarındaki kötü projeksiyon sorunu dışında, filmlerin kendi teknik kalitesi hayli yüksek. Ödül kararlarını asıl etkileyen sanırım hikayenin ve kurulan sinema dilinin özgünlüğü ve filmin yarattığı bütünlük duygusu. Ama burada bir formülden, reçeteden bahsetmeye imkân yok. Filmlerle ilişkimiz bence aşka benziyor. Herkes hayalindeki “büyük aşk”ı çeşitli şekillerde tarif eder ama hiç beklenmedik bir anda gidip o tarife hiç uymayan birine aşık olabilir. Bence bir filmi beğenirken ya da bir insana aşık olurken de asıl belirleyici olan şey “X faktörü”.

Bu festivalde, sizin kişisel sinema anlayışınıza en yakın bulduğunuz ve “keşfettiğiniz” yönetmen, oyuncu veya film oldu mu?

Verdiğimiz ödüllere inanıyorum, kişisel beğenimi de yansıtıyor. “O da Bir Şey mi?” filmindeki Merve Asya Özgür ve “Buradayım, İyiyim” filminin başrol oyuncusu Bige Önal benim için çarpıcı keşiflerdi. Ödül alamayan adaylar içinde de çok beğendiklerim oldu. Tayfun Pirselimoglu’nun filmi “İdea” bence kurduğu bütünlüklü ve her ayrıntısında özenli dünyayla sevdiğim bir film. Timuçin Esen’in oyunculuğunu da çok beğendim me-

sela ama genel puanlama içinde maalesef öne çıkmadılar.

“9” filmiyle senaryo yazarı koltuğundan yönetmen koltuğuna geçtiniz. Sizin için bu geçiş, bir hikâye anlatıcılığı biçimi olarak ne anlama geliyordu? Senaryo dilinin ötesine geçip hikâyeyi kamera ve oyuncu yönetimi ile anlatmak size ne gibi yeni ifade olanakları sundu?

Sinema okuduğum yıllardan beri hep yazar-yönetmen olmak, kendi yazdıklarımı çekmek istedim. Başka yönetmenlere senaryo yazmak, piyasanın koşulları yüzünden “başma gelen” bir şeydi, asıl istediğim şey değil. Sadece senaryo yazarı olduğum dönemde de hep söylediğim gibi, sinemada hikâyeyi yönetmen anlatır. Senaryo, film tasarımının sadece bir bölümüdür. Bir yazılı cümlemin, bir diyalogun anlamı yönetmenin seçtiği açıya, objektife, renge, kadraja, kamera hareketine ve benzeri öğelere göre değişebilir. Sinemada bence en ideal durumda, yönetmen kendi senaryosunu yazabilmeli, senarist kendi filmini yönetebilmeli. Böylece film tasarım süreci başından sonuna aksamadan işleyebilir. Tabii ki her kuralın olduğu gibi bunun da istisnaları var: Örneğin, Türkiye’de dizilerde senaryo yazarları daha öne geçiyor. Hikayenin ipleri daha çok senaryo yazarlarında oluyor, yönetmenler teknik bir aktarıcı rolü üstleniyor. Çünkü ana akım diziler aşırı uzun ve çok hızlı çekiliyor, yönetmenlerin bir dil ve dünya kuracak, senaryoyu sanatsal anlamda yorumlayacak zamanları olmuyor.

Senaristlik ve yönetmenlik dışında Kuyruk ve Aşkın Alfabetesi gibi romanlar yazdınız. Edebiyat ve sinema arasındaki ayrım çizgisi nerede başlıyor? Bir hikâyenin sinema diliyle mi, yoksa edebiyat diliyle mi anlatılması gerektiğine karar verme süreciniz nasıl ilerliyor?

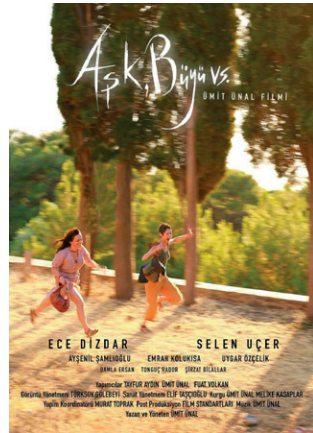
Yıllardır “Sinema Dili” adında bir atölye yapıyorum, dört gün boyunca sadece bu konuyu anlatıyorum. Çok özetle söylersem: Her sinemacının en önce anlaması gereken şey yazılı ya da sözlü edebiyat diliyle sinema dilinin bambaşka, “yabancı” diller olduğu. Edebi bir hikâyeyi sinemada anlatabilmek için onu sinema diline tercüme etmek zorundayız. Benim kafam bir yazar ya da edebiyatçıdan çok sinemacı gibi işliyor. Çoğu zaman cümleler değil görüntüler, sahneler hayal ediyorum ve doğal olarak bunları bir senaryo olarak yazmak istiyorum. Ama gerçek dünyada her hikâyeden film yapmanız imkansız. O zaman oturup roman ya da hikâye olarak yazıyorum. Kafamdaki senaryoyu, edebiyat diline tercüme ediyorum.

Son yıllarda sinema sektörü dijital medya platformları, yapay zeka gibi unsurlarla büyük bir değişim geçiriyor. Bu durum, bir yönetmen olarak sizi anlatım dilinizde veya kurgu ritminizde bilinçli bir değişikliğe gitmeye yöneltti mi? Bir Altın Koza filmi, dijital platformların izleyiciyi alıştırdığı çoklu seçeneğe karşı ayakta kalabilmek için nasıl bir yol izlemeli?

Açıkçası fikrim yok. Bunları düşünmemeye çalışıyorum. Benim için en önemli şey bir filmin ne söylediği, nasıl söylediği. Ne anla-

tırıyorum, nasıl anlatıyorum? Bunların ötesindeki sorulara “Bu filmi kime, nasıl satacağım? Nerede gösterilecek? Kaç kişi izler?” sorularına kafa yormaya başlayınca hayalimdeki filme korkunç zarar veriyor. En sevdiğim filmlerimi bunları hiç düşünmeden yaptım. Başarısız filmlerim de bu sorular ve bulduğumu sandığım cevaplar yüzünden başarısız oldu. Bunları benim yerime düşünecek iyi ve akıllı insanlar bulmaya çalışıyorum. William Goldman’ın Hollywood için dedikleri, bizim piyasamız için de geçerli: “Nobody knows anything” (Kimse bir şey bilmiyor.) Yine de düzgün insanlar aramaktan yılmıyorum. Bu söylediklerimi safça ya da fazla romantik bulanlar olabilir. Ama elimde değil, kafam başka türlü çalışmıyor.

“Sanırım içimiz rahat ayrıldığımız, hepimizin mutlu hatırlayacağı bir festivaldi.”

Son olarak, ilerleyen süreçte nasıl projeler bizleri bekliyor?

Yaklaşık altı yıldır İskoçya’da yaşıyorum. İskoçyalı bir yapımcıyla üzerinde çalıştığımız, Glasgow’da geçen bir senaryom var, Screen Scotland’tan geliştirme desteği de aldı. Ama çok çok yavaş “gelişiyor”, kısacası henüz para bulunamadı. Glasgow’da geçen çok daha küçük bütçeli bir proje de tasarlıyorum. Bir de kısa oyun yazdım, burada sahnelemeyi konuşuyoruz. Ayrıca tabii ki Türkiye’de yapmak üzere işler düşünmeye devam ediyorum: “Sofralar” adında bir mini dizi ve yeni bir uzun metraj senaryo yazdım, ismi şimdilik “Hasret”. Onlar için insanlarla görüşüyorum. Hangisi en önce hayata geçer, şimdilik bilmiyorum.

SERRA YILMAZ İREM ALTUĞ İDİL FIRAT ERDEM AKAKÇE

NAR

ARTI FILM SİYAH
YÖNETMEN: LUZA ALMIZRAK KÜLTÜR YÖNETMENİ: ESRA BAYRAM SES: SERKAN KARACA
YARDIMCI YÖNETMEN: TOYGUN BAŞOĞLU KURGU YÖNETMENİ: ELİF Z. TAŞOĞLU KİMYA: COKK KAHRAMAN
SES YAZARLARI: BURAK TOPALAKCI MÜZİK: SELİM DEMİRELEN GÖRÜNTÜ YÖNETMENİ: TÜRKSOY GÖLEBEYİ
SENARYO: ÜMIT ÜNAL YÖNETMEN: TÜRKSOY KORKMAZ
YÖNETMEN: ÜMIT ÜNAL

“Kişisel olanın politik olduğu fikrinden yola çıkarak film yapıyorum”

2025 yılı Eylül ayında 32’ncisi düzenlenen Adana Uluslararası Altın Koza Film Festivali’nde Buradayım, İyiyim filmiyle yer alan yönetmen Emine Emel Balcı, Arel Medya’nın sorularını yanıtladı. Balcı, anneliği ve kadınlığı ele aldığı filminin çıkış noktasını, “Gerçek yaşamımızdan ayrı düşünülemez hikayeler kuruyoruz. Ben de kişisel olanın politik olduğu fikrinden yola çıkarak film yapıyorum” sözleriyle anlatırken; yapımın “Kadınların sıkıştırılmaya çalışıldıkları yerlerden nasıl yollar bularak çıkmaya uğraştıklarına ve dayanışmanın türlü hallerine dair bir ayna tuttuğunu” vurguladı.

📖 Zeynep Yağmur Kahveci

📸 Eslem Sena Söğüt

Buradayım, İyiyim filminde sessiz ama güçlü bir kadın hikayesi anlatıyorsunuz. Bu hikâyeyi anlatma fikri nasıl ortaya çıktı?
“Buradayım, İyiyim” kişisel tecrübelerimden yola çıkarak yazdığım bir film; anneliğe alışma sürecinde pek çok kadının da benzer sorunlar yaşadığını fark ettiğimde film yapmaya karar verdiğim bir süreçten geçtim ama filmin sadece annelikle değil; kadınların yaşamıyla, ebeveynlikle, kadınlık ve anneliğin sosyal, psikolojik etkileriyle ve kadın dayanışmasıyla da ilgili olmasını amaçladım.

Yapımınızla beraber bu yıl 32’ncisi düzenlenen Uluslararası Adana Altın Koza Film Festivali’nde yer aldınız. Altın Koza’da olmak nasıl bir his?

Adana Altın Koza, öğrencilik yıllarımda da yer aldığım bir festivaldi; özel bir seyircisi olan önemli bir yerli festival; filmimizle yer almak bizi mutlu etti.

Karakteriniz toplumda görünmezleştirilen birçok kadını temsil ediyor gibi. Bu filmde kadınların gerçek yaşamlarından ne kadar beslendiniz?

Kişisel olanın politik olduğu fikrinden yola çıkarak film yapıyorum; gerçek yaşamımızdan ayrı düşünülemez hikayeler kuruyoruz, iş yaşamında ve kendi kişisel alanında sorunlarla uğraşan ya da bunlar üzerine kafa yoran pek çok kadının da hikayesi aslında bu.

Karakteriniz, toplumda görünmezleştirilen kadınların ortak hikâyesini temsil ediyor bu açıdan film, Türkiye’deki kadınların yaşamına nasıl bir ayna tutuyor sizce?

Film; kadın yaşamının tek bir odağı olmadığına, etrafımızdaki pek çok meselenin özel

Yazdığımız ve çektiğimiz her filmde kendi yaşamımızdan da etrafımızdaki pek çok kadının yaşamından da etkiler oluyor mutlaka. Ben de karakterleri oluştururken pek çok şeyi kendi yaşamımdan çıkarıp film diliyle ifade etmeye çalışıyorum. Uzun bir prova sürecinden sonra da oyuncularla birlikte karakterleri inandırıcı, seyircinin empati kurabilmesine imkân sağlayacak şekilde gerçek bir hale getiriyoruz.

yaşamımızı etkileyecek ölçüde önemli olduğuna, bunların yaşamımızda aldığımız kararlara etkisine, kadınların sıkıştırılmaya çalışıldıkları yerlerden nasıl yollar bularak çıkmaya uğraştıklarına, dayanışmanın türlü hallerine dair bir ayna tutuyor.

Filminiz, izleyici karşısına çıktıktan sonra nasıl dönütler aldınız? Filmi çekmekteki amacınızı ya da vermek istediğiniz mesajı izleyiciye istediğiniz gibi geçirebildiniz mi?

Filmi seyreden özellikle pek çok kadın seyirci benzer durumları tecrübe ettiklerini paylaştı, annelik ve kadınlık dertlerinin rahatça konu-

şulamadığı bir başka alan da sinema. Buradayım, İyiyim yoluyla böyle bir imkân sağlamak hepimize iyi geliyor.

Filmdeki karakterler çok gerçek hissettiriyor. Onları oluştururken çevrenizden ya da kendi hayatınızdan esinlendiniz mi?

Yazdığımız ve çektiğimiz her filmde kendi yaşamımızdan da etrafımızdaki pek çok kadının yaşamından da etkiler oluyor mutlaka. Ben de karakterleri oluştururken pek çok şeyi kendi yaşamımdan çıkarıp film diliyle ifade etmeye çalışıyorum. Uzun bir prova sürecinden sonra da oyuncularla birlikte karakterleri inandırıcı, seyircinin empati kurabilmesine imkân sağlayacak şekilde gerçek bir hale getiriyoruz.

İzleyiciler; filmin yapım sürecini, kamera arkasını göremiyor. Peki yapım süreci boyunca zorlandığınız bir konu oldu mu, yapım süreci nasıldı?

Benim için uzun ve zorlu bir film yolculuğu oldu. Hem senaryo yazma süreci hem film yapmaya geri dönmek kişisel ve sektörel sebeplerle umduğundan daha uzun sürdü.

Bu filmi yaptığımızda izleyicinin filmde hangi duyguyla ayrılmasını istediniz?

Filmdeki karakterler yoluyla kendi yaşamlarında bir bağ kurabilmelerini, filmin dünyası üzerine sorular sorarak ayrılmasını, filmin zihinlerinde bir süre daha devam etmesini umarım.

Yarattığınız Filiz karakteriyle Bige Önal, En İyi Kadın Oyuncu ödülünü kazandı. Bu ko-

Her geçen yıl sadece nicelik olarak değil nitelik olarak da artan, değer kazanan Uluslararası Adana Altın Koza Film Festivali'nin aynı istikrarla devam etmesi için elimizden geleni yapmak ve bizden sonra bu süreci devam ettirecek yetenek ve yeterlilikte bir ekibin de oluşmasını sağlamak en önemli hedefimiz.

nuda nasıl hissediyorsunuz?

Bige ile uzun bir prova sürecinden geçtik hem çok yetenekli hem de işiyle ilgili düşünen, senaryoya ve filme saygıyla yaklaşan bir oyuncu. Pek çok detaya çalışıp karşılıklı bir üretimden sonra ikimiz de filme hazır hissediyorduk. Karakteri çok iyi anlayarak rolüne hazırlandığını, Filiz'i çok iyi canlandırdığını düşünüyorum. Oyuncu yönetimi üzerine özellikle düşündüğüm bir alan; o

yüzden bu benim için de çok faydalı bir süreçti. Hem Bige'nin hem diğer bütün oyuncuların çok iyi performanslar gösterdiğini düşünüyorum.

Son olarak, ileride sizi nasıl projelerle birlikte göreceğiz?

Yeni senaryolar yazmaya, yeniden film yapmaya çalışıyorum; yine kadın yaşamıyla ilgili bir film yapmaya hazırlanıyorum diyebilirim.

“Kırıldığımız yerlerin aslında ışığın içeri girdiği yer olduğunu göstermek istedim”

32’nci Adana Uluslararası Altın Koza Film Festivali’nde “Alis” ile En İyi Kısa Film Ödülü’nü alan filmin yönetmeni Beril Tan, Arel Medya’nın sorularını yanıtladı. Tan, Alis karakterinin gerçeklikten yola çıkarak yazıldığını vurgularken, “Alis ile izleyicilere, kırıldığımız yerlerin aslında ışığın içeri girdiği yer olduğunu göstermek ve ne kadar zorluk çıkarsa çıksın bizi biz yapanlardan vazgeçmemiz gerektiğini anlatmak istedim” sözleriyle de filmin ana mesajının altını çizdi.

Yunus Emre Ustaoglu

Yunus Emre Ustaoglu & Eslem Sena Söğüt

32. Uluslararası
**Adana
Altın Koza**
Film Festivali

22
28
Eylül
2025

32nd INTERNATIONAL
ADANA GOLDEN BOLL
FILM FESTIVAL
22-28 September
2025

ADANA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ
ULUSLARARASI ADANA
32. altınkoza
FILMFESTİVALİ

www.altinkozaff.org.tr

Yapımınızla beraber bu yıl 32'ncisi düzenlenen Uluslararası Adana Altın Koza Film Festivali'nde yer aldınız. Filmi çekme fikriniz nasıl gelişti, bu filmde neyi ele almayı amaçladınız?

Alis, benim alt komşum ve yaşadığım apartmanın sahibinden esinlenerek yarattığım bir karakterdi. O da tıpkı kendisi gibi 70'li yaşlarda yalnız yaşayan bir Türkiyeli Ermeni'ydi. Çok yakındık ve hep birbirimizi koruyup kollardık. Çok özgün bir kişiliğe sahipti. Kentsel dönüşüm gibi büyük bir gerçeklik artık kapımıza kadar dayanmak üzereyken "Acaba bizim apartmana gelse komşum evini kaybetme durumunda ne yapar? Nasıl hisseder?" diye düşünmemle alternatif bir evren oluşturdum.

Türkiye'nin en prestijli film festivallerinden biri olan Altın Koza'da yapımınızla beraber en iyi kısa film ödülünü kazandınız. Altın Koza'da olmak ve bu denli prestijli bir festivalde genç bir yönetmen olarak Ulusal Kısa Film Yarışması'nda en iyi filmi kazanmak nasıl bir his?

Küçüklükten beri film yapma hayali kurarken hep takip ettiğim çok köklü ve çok değerli bir film festivali. Burada filmimle olmak bir de üstüne filmimin ödüle layık görülmesi bana çok büyük bir motivasyon ve umut veriyor. Film yapmak gerçekten çok zor bir yolculuk ama bu gibi durumlarda insan her şeye değer diyebiliyor.

Filmde ana karakter azınlık ve kimlik sorunlarıyla karşı karşıya kalıyor ve böylelikle yabancılaşmayı konu ediniyorsunuz. Sizce yabancılaşma, Türkiye insanının en büyük problemleri arasında mı geliyor? Konu hakkında neler düşünüyorsunuz?

Bu Türkiye'den çok tüm dünyada olan zamansız bir problem bence. Bireyler farklılıklarından kaynaklı toplumdan dışlanabilir hatta başlarına çok daha vahim durumlar gelebilir. Herkes her zaman ve her yerde çoğunluk olamaz. Bu farklılıklarımıza rağmen konfor alanından memnun olmayan insanların vazgeçmeden hayatlarına devam etmeleri ve medeniyeti daha ileriye taşımasıyla mümkün oluyor. Bizi biz yapan ve dünyanın gelişip değişmesine sebep olan durumlar, bu farklılıklar aslında. Bütün bunların ışığında olay şahsi kavgalar değil. Önemli olan, her koşulda bu farklılıklara önyargısız bir şekilde yaklaşip onlara açık olmak diye düşünüyorum.

Filminiz, izleyici karşısına çıktıktan sonra nasıl dönütler aldınız? Bu denli kritik sosyal bir problemi ele aldığınız bir filmde vermek istediğiniz mesajı izleyiciye istediğiniz gibi aktarabildiniz mi?

Enteresan bir şekilde çoğu kişi Alis gibi bir tanıdığı olduğundan bahsetti. Hatta biri bu şekilde dava açarak ve evin sağlamlığını ispat ederek "kurtarmış" apartmanını. İnsanlara bir şekilde dokunan bir hikaye yapmış olmak film yapmanın en güzel yanı bence. Ben, Alis'le izleyicilere, kırıldığımız yerlerin aslında ışığın içeri girdiği yer olduğunu göstermek ve ne kadar zorluk çıkarsa çıksın bizi biz yapanlardan vazgeçmememiz gerektiğini anlatmak istedim. Umarım izleyenlere de bu şekilde dokunuyordur.

Küçüklükten beri film yapma hayali kurarken hep takip ettiğim çok köklü ve çok değerli bir film festivali. Burada filmimle olmak bir de üstüne filmimin ödüle layık görülmesi bana çok büyük bir motivasyon ve umut veriyor. Film yapmak gerçekten çok zor bir yolculuk ama bu gibi durumlarda insan her şeye değer diyebiliyor.

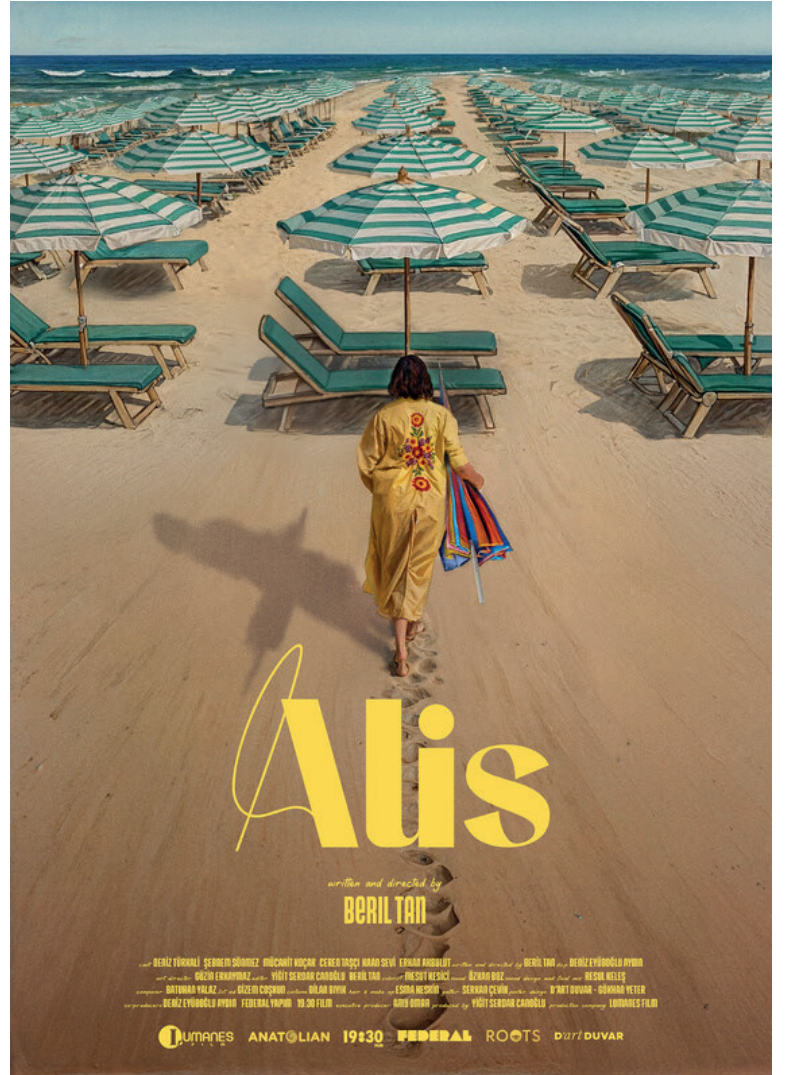
İzleyiciler filmin yapım sürecini, kamera arkasını göremiyor. Peki yapım süreci boyunca zorlandığınız bir konu oldu mu, yapım süreci nasıldı?

Türkiye'de hali hazırdaki ekonomik koşullarda film yapmak gerçekten zor. Bizim uzun bir maddi destek arayışımız oldu. Çok şanslıyım ki yapımım Yigit Serdar Canoglu'yla büyük zorlukları, aldığımız çok kıymetli desteklerle aştık. Bu maddi ve manevi destekler için tüm ekibime ve ailelerimize çok teşekkür etmek isterim. Deniz Türkali gibi çok değerli oyuncularla birlikte çalışma fırsatı yakaladığım için çok mutluyum. Film yapmak kolektif bir iş ve benim bu mesleği tercih etmemin en büyük sebeplerinden biri de bu. Birlikte hayalini kurduğum bir dünya

inşa ettik. Set sürecimizde de her ne kadar keyifli geçmiş olsa da zorluklarla karşılaştık. Yarı yolda bırakıldığımız bazı durumlara rağmen Alis'in dünyasını en ufak ayrıntısına kadar sıfırdan kurduk. Ama tüm bu zorluklara değdi diyebilirim.

Son olarak, ileride sizi nasıl projelerle birlikte göreceğiz?

Şu an ilk uzun metrajım üzerine çalışıyorum. Yine hayatımda tanıyıp ilham aldığım bir kadının hikayesi olacak. Kadınlık kavramını sorgulamak ve sorgulatmak istediğim bir proje olmasını hedefliyorum. Kısa bir ipucu vermem gerekirse, bir kadının kendine ait kadınlık tanımını ilk kez aramaya başlamasının hikayesi.

“Bu hikâyenin hâlâ insanları etkiliyor olması beni de etkiliyor”

Belgesel sinemanın önemli isimlerinden Bahriye Kabadayı Dal, Çukurova Altın Koza Akademi kapsamında gençlerle bir araya gelerek Devrimci Gençlik Köprüsü belgeseli üzerinden “gerçeğin sinemada nasıl hikâyeleştirilebileceği” üzerine deneyimlerini paylaştı. Yaklaşık yirmi yıl önce tamamlanan belgeselin hâlâ genç kuşaklarda etki uyandırması, Kabadayı Dal’a göre belgesel sinemanın toplumsal hafıza üretimindeki belirleyici rolünü yeniden görünür kılıyor.

Eslem Sena Söğüt

Yunus Emre Ustaoglu & Eslem Sena Söğüt

Altın Koza Film Festivali gibi bir platformda “Hikâyenin Belgesel Hâli” üzerine bir söyleşi yapmak ve bu söyleşide kendi belgeselinizden kesitler sunmak, bir sinemacı olarak sizin için hem kişisel hem de sinemasal açıdan ne ifade ediyor?

Altın Koza Film Festivali kapsamındaki Çukurova Akademi’de genç arkadaşlarla buluşmak çok keyifliydi. Devrimci Gençlik Köprüsü’nü 2005-2007 yılları arasında gerçekleştirmiştim. O dönemde belgesel, izleyicilerin yoğun ilgisiyle yurt içi ve yurt dışında çok sayıda festivalde gösterildi, DVD olarak basıldı. Ve bundan neredeyse 20 yıl sonra Adana’da “gerçeği nasıl hikâyeleştirebileceğimizi” anlatmak için uygun bir örnek olarak Devrimci Gençlik Köprüsü’nün yapım öyküsünü çeşitli parçalarla paylaştım. Toplumsal hafızayı, bu hafızanın sinematografik olarak aktarımında belgesel filmlerin önemini göstermek açısından verimli örnekleri olan bir film çünkü. Bu hikâyenin insanları hâlâ etkiliyor oluşu beni de çok etkiliyor. Özellikle gençlerde etki uyandırması çok güzel.

O dönemde Hakkari’de yaşanan zap suyu problemi, “Boğaza değil Zap Suyu’na köprü!” sloganıyla gündeme gelmişti. Sosyal medyanın ve dijital haberciliğin olmadığı o yıllarda, bu konunun kamuoyuna taşınmasında dönemin medyası nasıl bir rol oynadı?

Zap suyu üzerine böyle bir köprünün yapıldığı tarih 1969. Bir yıl önce ilk yayını yapan kamu televizyonu dışında diğer kanalların olmadığı bir dönem. Radyo yayınları var. Yazılı basın güçlü. Sol kesimde dergi yayıncılığı var. Farklı görüşlere göre çıkartılan süreli yayınlar. Böyle bir ortamda “Zap’a Köprü” kampanyasının basılı medyanın önemli gazetelerinden biri olan Milliyet tarafından desteklenmesi çok önemliydi. Burada öldürülen gazeteci Abdi İpekçi’nin inisiyatifini de unutmamak gerekiyor. Köprünün yapımı eş zamanlı olarak gazetede haber yapılıyor; ayrıca bazı gazeteciler, daha ayrıntılı şekilde bölge ve köprü kampanyası hakkında röportajlar yapıyordu. Böyle bir köprü yapma fikri; o dönem 68’li gençler tarafından tartışılan feodal düzen, Doğu sorunu, gençlerin toplumdaki rolü gibi konularla beslendikten zaten gündemde

Festivallerde seyirciyle buluşmak her zaman çok güzeldir. Adana da bu anlamda sinemayı seven, özel bir seyirci kitlesine sahip. Ek olarak Çukurova Akademi gençlerin sinemacıların deneyimlerinden faydalanmalarını sağlayan anlamlı bir programdı.

olan bir konuydu.

Sizce medya, o dönemde bugüne kıyasla daha mı özgürdü?

Evet, tüm zorluklara rağmen, en azından daha çoğulcu bir medya var gibi görünüyor o dönemde. Her ne kadar ben iletişim fakültesi mezunu olsam da bu konuda doğru tahlillere ulaşmak için basın tarihi uzmanlarının çalışmalarına başvurmak daha doğru olacaktır. Ben sadece yaptığım belgesel deneyimi merkezinde görüşlerimi iletebilirim. Düşünsenize, tirajı yüksek günlük bir gazete böylesi bir kampanyaya destek olabiliyor o dönem. Önceki sorunuzda belirttiğim gibi bu noktada, 1979’da Milliyet Gazetesi genel yayın yönetmeniyken öldürülen gazeteci Abdi İpekçi’nin gençleri destekleyici önemli rolünü unutmamak gerekir.

O dönemde köprünün yapımına yardım eden öğrencilere, profesörlerin sosyolojik araştırma yapmalarına sıcak bakmadığını görüyoruz. Sizce bunun nedeni neydi?

Filme bu sorunun yanıtı var aslında. Birkaç nedeni var bu durumun. Birincisi: Öğrencilerden sorumlu şantiye şefi hocanın amacı, köprü inşaatının fiziki olarak gerçekleştirilmesini ve ortaya bir köprü çıkarılmasını sağlamak. Bu

nedenle harç yapmak, beton karmak, taşımak, inşa etmek gibi temel işlerin fiilen yerine getirilmesini bekliyor. Öğrencilerin sosyal araştırma bahanesiyle işlerden “kaytarmasını” istemiyor. İkinci ve daha önemli neden ise, öğrencilerin köprü inşaatı dışında yöre insanlarıyla iletişim kurmasının sakıncalı görülmesi. Yani sol görüşlü gençlerin, yerelde yaşayanlarla ilişkilenelelerinin toplum nezdinde sempatik karşılanması, gençlerin solcu fikirlerinin de oralara taşınmasına sebep olabiliirdi. Belgeselde Faruk Pekin’in belirttiği gibi: “Fanus içinde gidip gelmemiz istendi. Hiçbir şeye dokunmayalım. Öylece gidip dönelim istendi.”

Bu yıl 32’ncisi düzenlenen Uluslararası Adana Altın Koza Film Festivali’nde seyircilerle birebir iletişim kurma fırsatınız oldu. Sizce bu deneyim nasıldı, nasıl dönüşler aldınız?

Festivallerde seyirciyle buluşmak her zaman çok güzeldir. Adana da bu anlamda sinemayı seven, özel bir seyirci kitlesine sahip. Ek olarak Çukurova Akademi gençlerin sinemacıların deneyimlerinden faydalanmalarını sağlayan anlamlı bir programdı. Ben de bu sayede hevesli bir dinleyici topluluğu önünde belgesel sinema alanındaki deneyimlerimi aktarma fırsatı bulduğum için mutluyum.

Röportajlara baktığımızda halkın önemli bir kısmının Türkçe bilmediğini görüyoruz. Bu dil bariyeri, siz ve ekibiniz için ne gibi zorluklara yol açtı?

Çekimlere başlamadan önce Hakkari’yle ilgili danıştığımız kişiler ve çekimler sırasında yerel danışmanlarımız bana ve ekibe çok yardımcı oldular. Kürtçe söyleşileri yaparken soruları Türkçe soruyordum ve danışmanımız Kürtçe’ye çeviriyordu. Verilen cevabı da özetleyerek bana aktarıyordu. Esas sonrasında, çekimler bittikten sonra masabaşı metin çalışması ve kurgu hazırlığı aşamasında tüm o Kürtçe söyleşilerin metinlere dönüştürülmesi (birebir dinleyip yazarak) ve ardından Türkçe’ye çevrilmesi uzun ve meşakkatli süreçlerdi. Bu aşamada da çok değerli gönüllü destekler vardı. Film son haline geldiğinde Kürtçe çeviri ve alt yazılar da son bir kez kontrol edildi.

“Bazen ev sadece bir bina değil, bir insandır”

Arel Medya olarak, *Dedemin Evi* filminin senaristi Buğçe Çalışkan’a mikrofon uzattık. Çalışkan’ın senaristliğini yaptığı *Dedemin Evi* belgeseli, bizleri anıların saklandığı sessiz bir yolculuğa çıkarıyor. Çalışkan “Filmde kimlik, aidiyet ve göç zaten çok önde duran temalar ama bunların yanında özellikle hissettirmek istediğim bir şey vardı: Bazen ev, sadece bir bina değil; bir insandır.” sözleriyle filmini tanımlıyor.

✎ Efe Ahmet Tokar

✎ Eslem Sena Söğüt

Yapımınızla beraber bu yıl 32’ncisi düzenlenen Uluslararası Adana Altın Koza Film Festivali’nde yer aldınız. Filmi çekme fikriniz nasıl gelişti, bu filmde ele aldığınız yolculukları kaleme almadaki temel sebebiniz neydi?

Ben iki tarafı da göçmen bir ailenin içine doğdum. Çok kültürlü bir ortamda, annem ve babaannemle iç içe büyüyünce insanların hem günlük hayatlarını hem de içlerinde taşıdıkları acıları daha yakından görüyorsun. Ben de hep bu acının kaynağını merak ettim. Bu merakla 2014’te bir kitap yazmaya başladım. Kütüphanelere gittim, derneklere uğradım, röportajlar yaptım. Fakat Balkanlar o kadar geniş bir konu ki tek bir kitapta toparlamak mümkün olmadı ve proje bir süre rafa kalktı. Sonrasında hem Bulgaristan’a hem Yunanistan’a gidip akrabalarımı ziyaret ettim. O yolculuklar eski projeyi içimde tekrar canlandırdı. Sonra Gülten Taranç’la tanıştım. Ona köylerimi ve kitap fikrini anlattım. Bu hikâyenin bir belgeselde çok daha fazla insana ulaşabileceğini söyledi. Böylece *Dedemin Evi* fikri şekillenmeye başladı diyebilirim. Aslında film, yıllardır içimde biriken o “bu hikâyeyi anlatmalıyım” duygusunun devamı oldu.

Belgeselde aile üyelerinizin yolculuğu ve mevcut yaşamı anlatılıyor. Çekim süreci boyunca ekipte ve aile üyelerinizde en çok size yansıyan duygu neydi? Özlem varsa bu özlem neye duyuluyordu?

Çekim sürecinde en çok hissedilen duygu kesinlikle özlemimdi ama bu öyle tek bir yere duyulan bir özlem değildi. Aile üyelerimde hem gittikleri topraklara hem de geçmişteki yaşamlarına dair bir hasret vardı. Kamera açıldığında bu ister istemez ortaya çıkıyordu. Mesela filmin baş anlatıcısı olan dedem Şevket, göçten bu yana Yunanistan’a hiç gitmemiş. Aradan 50 yıl geçmiş. “Özlemedim ben orayı” diyor ama mimikleri tam tersini söylüyor. Bir gün ona Karaçanlar’dan Fanari’ye nasıl gidebileceğimi sordum ve bana yolu uzun uzun anlattı. Sanki dün çıkmış gibi... Ve ben gittiğimde gerçekten onun tarif ettiği gibi buldum. Bir de göç eden insanların kendi kültürlerini yaşatmaya devam etmeleri var. Bizim evde hâlâ arefe çöreği ve lütenitsa yapılır; havluya ‘kıрма’ denir. Bu kelimeler, yemekler, küçük alışkanlıklar aslında kültürü yaşatmanın ve özlemi biraz olsun hafifletmenin yolları.

Şu anda üzerinde çalıştığınız birkaç proje var. Bunlardan biri, uzun süredir kafamda olan bir konu; beden ve güzellik algısı, besin alerjileri ve dünyanın değişen beslenme alışkanlıklarıyla ilgili bir belgesel. Hem kendi deneyimlerimden hem de çevremde gördüğüm dönüşümlerden yola çıkan bir çalışma olacak. Bu çağda bedenle kurduğumuz ilişki çok değişti ve bunun görünür olmasını önemsiyorum.

Belgeselin ana temaları olan kimlik, aidiyet, özlem, göç ve bellek temaları dışında seyirciye hissettirmeyi amaçladığınız bir başka duygu var mıydı?

Filmde kimlik, aidiyet ve göç zaten çok önde duran temalar ama bunların yanında özellikle hissettirmek istediğim bir şey vardı: Bazen ev, sadece bir bina değildir; bir insandır. Bizim ailede bu kişi dedem. Herkesin toplandığı, sığındığı, kendini en rahat hissettiği yer o. Bu yüzden film boyunca dedemi biraz da “ev” gibi konumlandırırdık. Aslında bunu çocukken çok fark etmiyordum. Yıllar sonra ilk kez köyümüze gidip bir bayramı orada geçirince şunu anladım: Benim köyüm de, evim de aslında dedemmiş. Bu yüzden filmde sadece göçün acısını değil, insanların yeni yerlerde kendine nasıl bir “ev hissi” kurduğunu da göstermek istedim. Yönetmenlerim Gülten ve Ragıp Hoca da dedemi tanıdıkları için bu hissi çok iyi anladılar ve dedemi filmde gerçekten “ev” gibi konumlandırıdılar.

Türkiye’nin en prestijli film festivallerinden biri olan Altın Koza’da yer almak sizi nasıl hissettiriyor?

Altın Koza Türkiye’nin en köklü festivallerinden biri. Bu yüzden orada yer almak benim için gerçekten çok değerli. Film bittikten sonra dünyanın dört bir yanındaki festivallere başvurmaya başladık ama içimden hep “Türkiye prömiyerimizi Adana’da yapacağız” diyordum. Haberi aldığım an bu yüzden hem şaşırmadım hem de inanılmaz sevindim. Bizim için Altın Koza, “doğru yoldayız” hissini somutlaştığı yer gibi oldu.

Filminiz, izleyici karşısına çıktıktan sonra nasıl dönütler aldınız? Filmi çekmekteki amacınızı ya da vermek istediğiniz mesajı izleyiciye istediğiniz gibi aktarabildiniz mi?

İzleyiciden beklediğimden daha güçlü dönüşler aldım. Göç ve aidiyet çok kişisel konular gibi görünse de aslında birçok insanın ortak hafızasına dokunuyor. Filminden sonra pek çok kişi ya-

nıma gelip kendi aile hikâyesini anlatmak istedi. “Bizimkiler de aynı şeyleri yaşamış” cümlesini o kadar çok duydum ki, bu benim için çok değerliydi.

Bazı izleyiciler “Ben de köylerimi, köklerimi bulmalıyım” duygusuna kapıldıklarını paylaştı. Bu etkiyi görmek beni gerçekten çok mutlu etti. Çünkü filmde yapmak istediğim şey tam olarak buydu: Kendi hikâyem üzerinden insanların kendi köklerini hatırlaması.

İzleyiciler; filmin yapım sürecini, kamera arkasını göremiyor. Peki yapım süreci boyunca zorlandığınız bir konu oldu mu, yapım süreci nasıldı?

Biz toplamda dört kişiydik: Yönetmenlerim Gülten ve Ragıp Hoca, görüntü yönetmenimiz Ozan Abi ve ben. 12 günlük yurtdışı çekimlerimizin sadece 2 gecesini otelde geçirdik. Geri kalan her şey tamamen dayanışmayla ve insanların bize açtığı kapılarla ilerledi. Batı Trakya Türkleri Dayanışma Derneği İzmir Başkanı Mümin Durmuş, İskeçe Müftülüğü’nün konukevini ayarladı. Yine İskeçe’de Hande Hanım evini bize bıraktı. Bulgaristan çekimleri için ise BALGÖÇ İzmir Başkanı Abdurrahim Nursoy Romantica Hotel’i ayarladı. Kalan günlerde de babamın Kazanlak’taki evinde kaldık. Bu, şu anlama geliyor: Gerçek anlamda bir “yol filmi” yaşadık. Belgeselin arkasında büyük bir prodüksiyon yoktu ama çok güçlü bir dayanışma vardı.

Son olarak, ileride sizi nasıl projelerle birlikte göreceğiz?

Şu anda üzerinde çalıştığım birkaç proje var. Bunlardan biri, uzun süredir kafamda olan bir konu; beden ve güzellik algısı, besin alerjileri ve dünyanın değişen beslenme alışkanlıklarıyla ilgili bir belgesel. Aynı zamanda aile tarihlerimizi ve göç hikâyelerini odağına alan başka projeler de düşünmeye devam ediyorum. Çünkü bu konu benim için biten bir şey değil; hikâyeler değişiyor ama kökler hep aynı yerde duruyor.

“Mahkûm olmak, kimseyi haklarından mahrum bırakmamalı”

32'ncisi düzenlenen Adana Uluslararası Altın Koza Film Festivali'nde Prosedür filmiyle yer alan yönetmen Rabia Özmen, film fikrinin nasıl ortaya çıktığını, yapım sürecini, izleyici tepkilerini ve sinema serüvenini anlattı. “Mahkûm olması kimseyi haklarından mahrum bırakmamalı” ifadesiyle filmin asıl mesajını vurguladı.

■ Diyar Naz Metin
✎ Yunus Emre Ustaoglu

Yapımınızla beraber bu yıl 32'ncisi düzenlenen Uluslararası Adana Altın Koza Film Festivali'nde yer aldınız. Filmi çekme fikriniz nasıl gelişti, bu filmde neyi ele almayı amaçladınız?

Bu film, insan hakları ve adalet kavramları üzerine yoğun şekilde düşündüğüm bir dönemde ortaya çıktı. Yaklaşık üç yıl önce bir sağlık sorunu nedeniyle hastaneye gitmiştim ve doktor odasının önünde beklerken elleri kelepçeli bir mahkûm geldi ve karşıma oturdu. İlk anda istemsiz bir şekilde gerildiğimi ve huzursuz hissettiğimi fark ettim. Bir süre sonra

bu hislerimin ne kadar yersiz olduğunu düşündüm. Burası bir hastaneydi ve orada bulunan herkes gibi onun da sağlık hizmeti alma hakkı vardı. Mahkûm olması, kimseyi haklarından mahrum bırakmamalıydı. Kendi önyargılarım ve hislerimle yüzleştiğim o an, filmin çıkış noktasını oldu. O an bu duygunun bir filme dönüşeceğini hissetmedim ama beraberinde hissettiğim başka duygular ve gerçekler beni bu aşamaya getirdi.

İnsanın bireyselliği ve ihtiyaçlarını konu aldığınız bu filmde karakteri mahkûm olarak

seçmeniz, bu denli alışılmadık konseptin sebebi nedir?

Hapishane ve mahkûm hayatı, çoğumuzun doğrudan temas etmediği, bu yüzden de hakkında kolayca tahminlerde bulunduğu bir dünya. Ne yazık ki bu tahminlerin büyük kısmı olumsuz önyargılarla şekilleniyor. Hepimiz yaşadığımız deneyimlere dayanarak bazı önyargılar geliştiriyoruz. Bunlar bireysel düzeyde kalabildiği gibi zamanla toplumsal bir hafızaya da dönüşebiliyor. Mahkûm algısı da bu güçlü önyargılardan biri. Elbette suç işleyen birinin hukuki bir karşılığı olmalı. Ancak bu durum,

onun insan haklarından mahrum bırakılması anlamına gelmemeli diye düşünüyorum. Hayatta düzenin ve kuralların gerekli olduğuna inanıyorum, fakat bazen bu kuralların büyük prosedürlere dönüşmesi vicdanın önüne geçmesi bizi insan olma sorumluluklarımızdan uzaklaştırıyor. Bu nedenle, izleyicinin yabancı olduğu ve çoğu zaman korku ya da mesafeyle baktığı bir dünyaya girerek kendi önyargılarıyla yüzleşmesini istedim. Her zaman gördüğümüz şeyin mutlak gerçek olmadığını hatırlatmayı amaçladım.

İzleyiciler; filmin yapım sürecini, kamera arkasını göremiyor. Peki yapım süreci boyunca zorlandığınız bir konu oldu mu, yapım süreci nasıldı?

Film tamamen bir hapisane platosunda geçiyor. Bu nedenle yapım sürecindeki en büyük endişem, kurduğumuz dünyanın yapay ya da sahte hissettirmesiydi. Gerçekle bağı zayıf, dekor hissi veren bir hapisane atmosferinden özellikle kaçınmak istedik. Mevcut bir hapisane platosunu baştan sona hikâyenin ruhuna hizmet edecek şekilde yeniden tasarladık. Sanat yönetmenimiz Siddıka ile bu süreçte çok detaylı ve titiz bir çalışma yürüttük. Kalabalık bir oyuncu ve ekip kadrosuyla, yaklaşık 50 kişilik bir ekiple çalıştık. Çekimleri yalnızca iki gün içinde tamamlamak zorundaydık. Bu da herkesin olağanüstü bir özveriyle çalışmasını gerektirdi. En büyük şansım, sinemaya gönül vermiş bir ekiple bir arada olmaktı. Herkes filmi kendi işi gibi sahiplendi ve elbirliği ile buralara kadar geldi.

Hayatta düzenin ve kuralların gerekli olduğuna inanıyorum, fakat bazen bu kuralların büyük prosedürlere dönüşmesi vicdanın önüne geçmesi bizi insan olma sorumluluklarımızdan uzaklaştırıyor. Bu nedenle, izleyicinin yabancı olduğu ve çoğu zaman korku ya da mesafeyle baktığı bir dünyaya girerek kendi önyargılarıyla yüzleşmesini istedim. Her zaman gördüğümüz şeyin mutlak gerçek olmadığını hatırlatmayı amaçladım.

Filminiz, izleyici karşısına çıktıktan sonra nasıl dönütler aldınız? Filmi çekmekteki amacınızı ya da vermek istediğiniz mesajı izleyiciye istediğiniz gibi aktardığınızı düşünüyor musunuz?

Filmim, izleyiciyi pasif bir izleme hâlinde bırakmayan bir hikâyenin içine davet ediyor. Kurduğumuz dünya ile, izleyicinin karakterler ve olaylar hakkında tahmin yürütmesini, aktif bir şekilde hikâyeye dahil olmasını istedik. Bu nedenle senaryo aşamasından itibaren her sahnede “izleyici burada ne düşünecek?” sorusunu kendimize sorduk.

Gittiğimiz festivallerde izleyicilerin bu oyuna dahil olduğunu ve dikkatli bir şekilde filme tepki verdiğini gözlemledim. Elbette her film gibi Prosedür’ün de seveni olduğu kadar eleştirenleri de oldu. Benim sinemada en sevdiğim şeylerden biri de bu: Tek bir doğruya işaret etmemesi.

Genel olarak, izleyiciden almak istediğimiz karşılıkları aldığımızı ve anlatmak istediğimiz duygunun izleyiciye geçtiğini düşünüyorum.

Sinema ve Televizyon Bölümü öğrencisi olarak da merak ettiğim bir soru: 8 yıl öncesine dönüp kendinize mesleki bir tavsiye verecek olsanız bu ne olurdu?

Ben de bir İletişim Fakültesi mezunuyum ve üniversite yıllarında bu sektör bana oldukça büyük ve ürkütücü gelirdi. Sanırım sektördeki en büyük sorunlardan biri, bu alana girmek isteyenleri farkında olmadan korkutuyor olmamız.

Sinemanın yalnızca üniversitede öğrenildiğine inanmıyorum ama sinema eğitiminin çok kıymetli olduğuna inanıyorum. Eğitim bazen okulda, bazen sette, bazen de bir kitapta ya da izlenen bir filmde olur. Nerede karşılaşacağınız size bağlı.

Sekiz yıl önceki kendime ve benim gibi hisse-

den herkese şunu söyledim: “Boğulurum diye yüzmekten korkma. Bazen atlamak kenarda kalmaktan daha iyidir.”

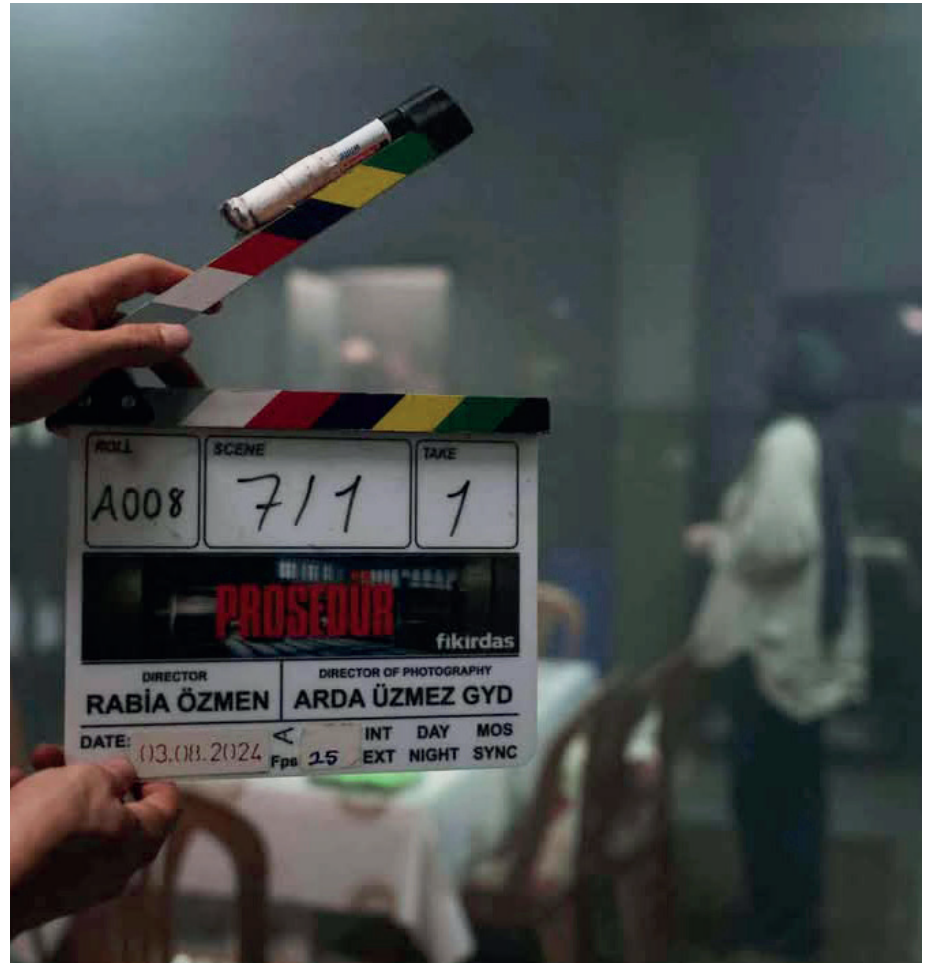
Türkiye’nin en prestijli film festivallerinden biri olan Altın Koza’da yer almak sizi nasıl hissettiriyor?

Filmin dünya prömiyerini Saraybosna Film Festivali’nde, Türkiye prömiyerini ise Adana Altın Koza Film Festivali’nde yaptık. Ardından Ankara ve İzmir gibi başka festivallerde de izleyiciyle buluştuk. Festival yolculuğumuzda henüz birinci yılı tamamlamadık.

Yıllardır festivallerde hem izleyici hem de organizasyon tarafında bulunmuş biri olarak Türkiye’de güçlü ve köklü film festivallerinin varlığına inanıyorum. Adana Altın Koza da sinemaseverlerin çok önemsedığı, güçlü bir geçmişe sahip bir festival. Bunun bir parçası olmak benim için çok kıymetliydi. Ancak nasıl ki biz yönetmenler her filmde kendimizi geliştirmeye çalışıyor buna kendimizi mecbur hissediyorsak, festivallerin de sürekli dönüşen ve sinemacılarla daha fazla temas eden yapılar olması gerektiğine inanıyorum. Filmlerimizin daha çok izlendiği, daha çok üreticiler ile buluştuğu sinema üzerine daha derin muhabbetler edeceğimiz salonlarda buluşmayı diliyorum. İnaniyorum her sene üzerine katarak ilerlemeye devam edecektir.

Son olarak, ileride sizi nasıl projelerle birlikte göreceğiz?

Üzerinde çalıştığım ve geliştirme aşamasında olan birkaç projem var. Yakın zamanda hayata geçirmeyi hedeflediğim yeni bir kısa film projesi de var. Ancak ben her hikâyenin kendi zamanını belirlediğine inanıyorum. Bu nedenle geleceğin tam olarak ne getireceğini söylemek zor. Bildiğim tek şey, üretme isteğimin ve anlatma arzusunun diri olduğu.

“Yalnızlık, en mantıksız ihtimali bile sorgulatmadan kabul ettirir”

32'nci Adana Uluslararası Altın Koza Film Festivali'nde gösterilen Feridun filminin yönetmeni Utku Ali Güler Arel Medya'nın sorularını yanıtladı. Mimarlık disiplini sinemanın mekânsal diliyle harmanlayan yönetmen, Altın Koza'da dikkat çeken filmi Feridun üzerinden; agorafobiyi, kara mizahı ve insanın bağ kurma arayışındaki trajikomik sınırları anlatıyor. Yalnızlığın en mantıksız ihtimali bile sorgulatmadan kabul ettireceğini belirten Güler, “Mimarlık eğitimimdeki boşluk ve ölçek hissini, Feridun'un tek mekânda sıkışmış dünyasını kurgularken birer dramatik araç olarak kullandım” diyor.

Hayal Nur Özüymaz

Eslem Sena Söğüt

Filminizle beraber bu yıl 32'ncisi düzenlenen Uluslararası Adana Altın Koza Film Festivali'nde yer aldınız. Film çekme fikriniz nasıl gelişti, bu filmde neyi ele almayı amaçladınız?

Feridun'un çıkış noktası aslında çok tanıdık bir his: Yalnızlık. Film tamamladıktan sonra “Nereden çıkmıştı bu film?” diye notlarımı karıştırırken fikri ilk kez pandemi döneminde eve kapandığımız o ilk haftalarda not aldığımı görünce şaşırmıştım ama sonra eş senaristim Arda bu hikâyeyi yıllar önce de anlattığını söyledi. Demek ki dönemsel değil, zihnimde hep bir yerlerde duran bir fikir. Film yaratırken amacım, insanın bağ kurma arayışının ne kadar güçlü olabildiğini anlatmaktı. Gerçeküstü bir durumun içine

Beklediğimizden çok daha sıcak tepkiler aldık.

İnsanlar Feridun'un yalnızlığıyla ve naipliğiyle bir bağ kurabiliyorlar.

Özellikle karakterin iç dünyasının samimi bulunduğunu duymak beni çok mutlu ediyor.

yerleştirilmiş çok insani bir ihtiyaç aslında bu. Feridun da kendi yalnızlığından çıkmak, birine dokunmak için en beklenmedik yolu bile kabullenebilen biri. Beni çeken taraf da buydu.

İstanbul Teknik Üniversitesi'nde mimarlık eğitimi alırken sinemaya yönelme süreciniz nasıl gelişti? Mimarlık eğitiminiz, sinema dili ve tasvirler açısından projelerinizi nasıl etkiledi?

Mimarlık öğrencisiyken sinema yapma isteğim yavaş yavaş büyüdü. Hatta okuldan ayrılıp sinema okumayı bile düşünmüştüm ama ailem o dönem buna mesafeli yaklaştı. Ben de bir yandan okulumu bitirip hayatımı kurarken bir yandan kendi kendime senaryolar

yazıp kısa denemeler çekmeye devam ettim. Mimarlık, düşünme biçimimi çok etkiledi. Bir mekânın duygusunu okumak, ölçeği ve boşlukları hissetmek, insanın fiziksel çevreyle ilişkisini kurgulamak... Bunlar aslında sinemanın da temel meseleleri. Feridun'un neredeyse tek mekânda geçen yapısının ve o mekânın karakter üzerindeki baskısının mimari bir sezgiden beslendiğini düşünüyorum. Kamera yerleşimleri, ritim, boşlukların dramatik karşılığı gibi konularda mimarlığın bendeki etkilerini fark edebiliyorum.

Feridun'un çamaşır makinesi üzerinden haberleşmesi gibi alışılmadık bir fikrin hikâyeye dahil olma süreci nasıldı?

Çamaşır makinesi benim için çocukluğumdan beri hafif ürkütücü, hafif gerçeküstü bir nesneydi. Sıkma programına geçtiğinde çıkardığı ses, bu gürültülü makinenin evin içinde olmaması gerektiği hissi... Bir de o makinede kaybolan çorap tekleri efsanesi... Bunların hepsi zihnimde çamaşır makinesini bir portal gibi konumlandırdı. Film için farklı ev eşyalarını da düşündük ama çamaşır makinesi hep favorimiz olarak kaldı. Çünkü içinde hem mekanik hem de biraz mistik bir taraf var. Aynı anda hem çok gündelik hem de tuhaf.

Feridun'un kişiliği üzerinde çalışırken agorafobinin yarattığı kısıtlanmışlık duygusunu ve iç gerilimi iyi bir şekilde izleyiciye yansıtmak için nasıl bir yöntem izlediniz?

Feridun'un agorafobisini merkeze alırken aynı zamanda onun içe kapanıklığını, yavaş ritmini ve dış dünyaya karşı kırılğanlığını da anlatmayı hedefledik. Mekânın da bu kısıtlanmışlığı hissettirmesini istedik. Tek bir dairenin içinde sıkışmışlık, hareket alanının sınırlı oluşu, kameranin çoğu zaman Feridun'a yakın durması... Bunların hepsi seyircinin onun psikolojisini mekânla birlikte deneyimlemesini hedefliyordu. Oyuncu yönetiminde de aynı sadeliği koruduk: Karakteri fazla duygu göstermeye çalışan, iç gerilimini dışa vuran bir karakter değil; her şeyi içine atan, sakin görünen ama içinde sıkışmış biri olarak ele almaya çalıştık.

Feridun'un çamaşır makinesiyle iletmeye çalıştığı mesajları görülemediği zaman çamaşır makinesinin içine girip kendini doğrudan iletme fikrini mantıklı bulduğunu görüyoruz. Burada karakterin yalnızlığını aşma motivasyonu olduğunu görüyoruz. Trajik bir durumu kara mizahla birleştirerek anlatma fikriniz nasıl gelişti?

Aslında yalnızlık çoğu zaman trajikomik bir durum. Sosyal bir varlık olarak kabul ettiğimiz insanın yalnızlıkla imtihanı kara mizaha çok uygun. Yalnızlık bazen insanı öyle bir yere getiriyor ki insan en mantıksız görünen ihtimali bile hiç sorgulamadan kabul edebiliyor. Feridun'un makinenin içine girme fikri, çaresizliğin ve bağ kurma isteğinin ulaştığı son nokta. Ben hayatın trajik anlarında ortaya çıkan absürtlükleri anlatmayı çok seviyorum. Hem karaktere renk veriyor hem de seyirciye bir nefes alacak alan açıyor. Bu nedenle filmin tonunu da trajiyle komiğin arasında tutmak istedim.

Türkiye'nin en prestijli film festivallerinden biri olan Altın Koza'da yer almak sizi nasıl hissettiriyor?

Açıkcası, Feridun'u büyük beklentilerle yapmamıştık. Çok küçük bir ekiple ve çok kısıtlı bir bütçeyle, içimizden geldiği gibi bir film çektik. Bu yüzden Altın Koza'da ulusal yarışmada yer almak büyük bir sürpriz ve çok güzel bir motivasyon oldu. Filmin insanlarla buluştuğunu görmek, bir karşılık bulduğunu hissetmek gerçekten harika bir duygu.

Filminiz, izleyici karşısına çıktıktan sonra nasıl dönüşler aldınız? Filmi çekmekteki amacınızı ya da vermek istediğiniz mesajı izleyiciye istediğiniz gibi aktarabildiniz mi?

Beklediğimizden çok daha sıcak tepkiler aldık. İnsanlar, Feridun'un yalnızlığıyla ve naifliğiyle bir bağ kurabiliyorlar. Özellikle karakterin iç dünyasının samimi bulunduğunu duymak beni çok mutlu ediyor. Filmin temel amacı bir mesaj vermek değildi, daha çok bir duygu paylaşımıydı. O duygunun karşıya geçmesi, benim için en kıymetli şey.

İzleyiciler; filmin yapım sürecini, kamera arkasını göremiyor. Peki yapım süreci boyunca zorlandığınız bir konu oldu mu, yapım süreci nasıldı?

Kısıtlı bütçeyle film yapmak zaten başlı başına bir zorluk ama bu aynı zamanda yaratıcılığı da tetikliyor. Sınırlı, dar mekan kullanımı, küçük bir ekiple çalışmak, her sorunu kendimizin çözmesi... Bir yandan yorucuydu ama bir yandan da çok özgür hissettirdi. Ama ekip uyumlu olunca her zorluk bir şekilde aşıyor.

Son olarak, ileride sizi nasıl projelerle birlikte göreceğiz?

Şu an Arda'yla yeni bir kısa film üzerinde çalışıyoruz. Bilimkurgu olacak. İlkimiz de bu türde bir şey üretmeyi uzun zamandır çok istiyorduk. Eğer şartlar izin verirse bilimkurgu tarafında ilerlemeyi planlıyoruz. Yani Feridun'un ardından yine gerçeküstülüğe ve insanın iç dünyasına dokunan işler üretmeye devam etmek istiyoruz.

**Çamaşır makinesi
benim için
çocukluğumdan
beri hafif ürkütücü,
hafif gerçeküstü
bir nesneydi.
Sıkma programına
geçtiğinde çıkardığı
ses, bu gürültülü
makinenin evin
içinde olmaması
gerektiği hissi...
Bir de o makinede
kaybolan çorap
tekleri efsanesi...
Bunların hepsi
zihnimde çamaşır
makinesini bir portal
gibi konumlandırırdı.
Film için farklı
ev eşyalarını da
düşündük ama
çamaşır makinesi
hep favorimiz olarak
kaldı.**

“Burada kuaförler sadece saçın kesildiği yerler değil, dertleşmelerin olduğu alanlardı”

32’nci Uluslararası Adana Altın Koza Film Festivali’nde “Belgesel Özel Gösterim” seçkinde yer alan Araf filminin yönetmeni Burcu Günaydın, Arel Medya’nın sorularını yanıtladı. 6 Şubat depremini bizzat yaşayan gazeteci Günaydın; kırık bir aynanın, bir sandalye ve bir rujun, bir kentin yasını tutan kadınlar için nasıl birer direniş ve umut nesnesine dönüştüğünü kendi tanıklığıyla anlatıyor. “Burada kuaförler sadece saçın kesildiği yerler değil, dertleşmelerin olduğu alanlardı” ifadesiyle birlikte deprem acılarının ardından kadınların umutlarını diri tutmak ve hayata yeniden bağlanmak için kuaförlerin önemini vurguladı.

Emelsu Dirlik

Yunus Emre Ustaoglu

Filmi çekme fikriniz nasıl gelişti, bu filmde neyi ele almayı amaçladınız?

Ben Burcu Özkaya. Uzun yıllardır gazetecilik yapıyorum. İstanbul başta olmak üzere farklı illerde çalıştım. 2018 yılında Hatay’a yerleştim, o süreçten beri de serbest gazetecilik yapıyorum; ulusal ve uluslararası medyaya çalışıyorum. 6 Şubat depremleri birçok insanın hayatında bir dönüm noktası oluşturdu, bu kişilerden biri de benim. Çok büyük bir depremdi, çok büyük bir yıkımdı. Bu depremi ben de yaşadım; 4 ay çadırda, bir sene konteynerde kaldım, sonra evimi tadilat ettirip geçtim. Buradan başladım filmi anlatmaya. Çünkü aslında çekim sürecim böyle başlıyor. Sahada aktif gazetecilik yaptım.

Bu süreçte depremlerden sonra 2 hafta kadar başka bir kente gittim ve geri döndüm. Döndükten sonra ilk aradığım şey kuaför oldu, yani kuaföre gitmek saçımı kestirmek istedim. Bu bir motivasyondur. Mehveş Evin beni görmeye gelmişti, “benden bir şey ister misin?” diye sorduğunda; “bir kuaför buldum ama Samandağ yolu üzerinde ilçede, beni oraya

Bence iletişimci olmanın, gazeteci olmanın filmi çekmekte çok faydası var. Hepimiz, sahada aktif gazetecilerdik. Bu, hikâye ile başbaşasınız, olayla başbaşasınız, bütün çıplaklığıyla her şeyi görüyorsunuz demek olur.

götürür müsün?” dedim. Tabii ki o da götürdü. Bir bahçenin içinde çadırdan bir kuaför vardı; aslında tam çadırdan da değil, üzerime muşamba ile kapatılmış yağmur alması diye. Yıkılan kuaförden kırık bir ayna, bir sandalye çıkartılmış ve o şekilde kadınlara hizmet vermeye başlamış.

Ben tabii burada saçımı kestirdim ama başka da bir şey fark ettim: Benim gibi kuaföre gelen bir sürü kadın vardı. Kimisi saçını kestiriyordu, kimisi kaşını yüzünü aldırıyordu ama kuaför sandalyesinde bunları yaparken bir taraftan da ne yaşadıklarına, kayıplarına, üzüntülerini anlatarak ağlıyorlardı da. Bu beni çok etkilemişti ve Antakya’nın kuaförleri çok başkadır, depremden önce de böyleydi. Yani burada kuaförler sadece saçın kesildiği yerler değil; dertleşmelerin olduğu alanlardı. Depremden sonra da Antakya’daki bu kuaförlerin iyileşmeye dönük işlevlerini gördüm ve bu belgeseli çekmeye karar verdim.

Altın Koza’da yer almak nasıl hissettiriyor?

Altın Koza’da yer almak müthiş bir gurur kay-

nağı, müthiş bir heyecan. Belgeselimizde 3 kişi kurgu, montaj ve çekim ekibini oluştururken bir kişi de çevirisinde yer aldı. Toplamda 4 kişilik bir ekiptik. Tabii bizim ilk işimiz olduğu için çocuğumuz gibiydi. Biz izleyip “Ya bu çok iyi oldu, çok güzel oldu!” diyorduk ama diğer taraftan da hepimiz gazeteciyiz, belgesel film alanına hem yakınız hem uzağınız. Bize iyi olan bir şey film yapımcıları, jüri tarafından iyi görülür mü bunu bilmiyorduk. Sonra bir risk almak istedik; madem biz iyi görüyoruz belgeselimizi, Adana’ya başvuru yaparız. Adana’da da final kısmı değil, özel seçkide kalır mıyız diye düşünüyorduk. Başvurumuzu yaptık, sonra tabii bize mail geldiğinde ben böyle 3 defa kontrol ettim maili; dedim biz özel seçkide değiliz, finaldeyiz! İnanılmaz sevindim tabii ki, hemen ekibime haber verdim, o sevince ortaklaştık.

Bir iletişim insanı olmak filmi çekmekte size ne gibi kolaylıklar sağladı?

Bence iletişimci olmanın, gazeteci olmanın filmi çekmekte çok faydası var. Hepimiz, sahada aktif gazetecilerdik. Bu, hikâye ile başbaşasınız, olayla başbaşasınız, bütün çıplaklığıyla her şeyi görüyorsunuz demek olur. Eğer biraz da gözünüz varsa, görebiliyorsanız, hikayeyi yakalayabiliyorsanız önünüzde müthiş şeyler çıkıyor. O yüzden sahada aktif gazeteci olmanın bir film çekimine katkısı olduğunu düşünüyorum. Aslında o gazetecilik gözlüğü ile biraz da sinema gözümüzü birleştirdik, ortaya Araf çıktı. Bizim filmimize örnek vererek, kuaför çok spesifik bir olay. Siz Antakya’da çalışma yapmayan, hatta Antakya’da bir süre kalmayan, iyi bir gözlemi olmayan, kuvvetli bir iletişimi olmayan birinin görebileceği bir gözlem değil kuaförlerin buradaki konumu. O yüzden faydası olduğunu düşünüyorum.

Filminizden sonra nasıl dönütler aldınız? İstedığınız mesajı aktarabildiniz mi?

Filmimiz Altın Koza’da ödül almadı ama dikkat çeken yapımları arasında olduğunu düşünüyorum. İnsanlar merakla izledi, sorular sordu, değerlendirmeler yaptı, fikirlerini paylaştı. Çok güzel dönütler aldık. Özellikle konu çok beğenildi; deprem gibi travmatik ve yıkıcı bir

olayın, yaşamla, devam etme ile ilişkilendirilen bir olayla anlatılması beğeni topladı. Şunu da söylemek istiyorum, biz riskli bir konu anlattık. Baştan beri film ekibi olarak şöyle bir kaygımız vardı: Burası bir deprem bölgesi, yüz-yılın depremi yaşandı, çok büyük bir kayıp var, bir kent neredeyse yok oldu, binlerce insan vefat etti ve hala cenazesi bulunamayan yüzlerce kişi var. Yani böyle bir ortamda kuaför, eğlence mekanı, jel tırnak gibi daha kozmetik olayları tema olarak anlatan bir film yaptık. Burada çok ince bir çizgi vardı; eğer o çizgiyi kaçırsaydık kamuoyundan çok tepki toplardık. Ama benim en çok önemseydiğim kısım; bu kadar acılı bir şehri, kadınları yanlış anlatmak, bir hedef tahtasına oturtmaktı. O yüzden çok ince eleyip sık dokuduk. O anlamda anlatabildiğimizi anlatabiliyor muyuz diye film çıkmadan önce fikrine, sözüne güvendiğimiz farklı farklı kadınlara izletildi ve onların fikir ve eleştirileri üzerine son halini aldı, şekillendi. Bu derdini anlatma meselesini de o kadınlar üzerinde aslında deneyimledik ve onların fikirleri üzerinden “Evet tamam, bu oldu” dedik ve yayına verdik. Adana’da izleyen herkes anlatmak istediği konuyu çok dengeli bir şekilde verdiğimizizi söyledi. Başka yerlerde de izleyicilerle buluşmaya devam edecek Araf; oralarından ne tür eleştiriler ya da dönütler alır, onu da hep birlikte göreceğiz.

Yapım süreci boyunca zorlandığınız bir konu oldu mu?

Biz çekim aşamasında 3, çevirisiyle beraber toplamda 4 kişilik küçük bir ekibiz. Senaryo, yönetmenlik, ses, kamera, prodüksiyon, post-prodüksiyon, İngilizce çeviri, tüm aşamaları 4 kişi tarafından yapıldı ve bu 4 kişi bu belgeseli yaparken sahada aktif gazetecilik yapıyordu. Yani bizim şöyle bir anımız oldu: Gündüz çalışmışız sahada, haberlerimizi bitirmişiz; gece geliyorduk kurguya devam ediyorduk. İşte sabah saat 4'lere, 5'lere kadar... 3 saat, 4 saat uyuyorduk, tekrar gazeteciliğe devam ediyorduk. Küçük bir ekip olmanın hem iyi yanı vardı hem zorlu yanı vardı; birbirimizi çok iyi anladık, birbirimizi tamamladık, o anlamda güzel bir ekip olduk.

Bizim ekipmanımız da çok sınırlıydı. Araf'ın çekimi için birkaç yere proje sunduk, fon arayışımız oldu fakat bulamadık. Ama bu hikayeyi de çekmeyi çok istiyordum. Ekipmanım yetersizdi, tek başıma iyi bir şey çıkmazdı; ben tek başıma da çekerdim ama istediğim gibi de bir şey çıkmazdı. Diğer gazeteci arkadaşlarıma önerdim, Gazeteciler Cemiyeti'nden ekipman desteği aldık ve çok sınırlı bir bütçe ile Araf'ı çektik. Şöyle düşünün; dışarıda içeceğimiz çaya, kahveye kadar hesaplıyorduk. Eğer o gün tüm gün dışarıda olmayacaksak akşam yemeklerini evde yapıp hep beraber yiyorduk. Yani 3 gün ekibime makarna yaptığımı biliyorum. Ekonomik şartlar o anlamda biraz zorlayıcı oldu fakat hikayemize çok güveniyorduk, çekimlerde de çok heyecanlıydık. O yüzden o bütçe kısmı da arada çıkan sorunlar da bir şekilde halloldu.

Belgeselde konu edindiğiniz kadınlarla hâlâ iletişimde misiniz?

Önceki sorularda da bahsettiğim gibi; deprem çok büyük bir yıkımdı, çok büyük bir

Baştan beri film ekibi olarak şöyle bir kaygımız vardı: Burası bir deprem bölgesi, yüz yılın depremi yaşandı, çok büyük bir kayıp var, bir kent neredeyse yok oldu, binlerce insan vefat etti ve hala cenazesi bulunamayan yüzlerce kişi var. Yani böyle bir ortamda kuaför, eğlence mekanı, jel tırnak gibi daha kozmetik olayları tema olarak anlatan bir film yaptık. Burada çok ince bir çizgi vardı; eğer o çizgiyi kaçırsaydık kamuoyundan çok tepki toplardık.

travmaydı ama bu yıkımın, travmanın, acı ve kederin içinde umudu diri tutanlar da hep kadınlardı. Araf umudun filmiydi; bu umut anlatılacaksa da kadınlar üzerinden anlatılmalıydı. Bu yüzden buradan ilerledik. Kadınlarla hala bağım var; hepsi değil ama kadınların bazılarıyla aynı konteyner alanında kaldık zaten, o süreçte tanıştık, yakınlığımız derinleşti. Aynı konteyner alanında kalmamız hayatlarını yakından görmemi sağladı. Yine çekim yaptığımız konteyner kuaföre hala ara ara kendi bakımım için de giderim. Araf'ın yönetmeniyim ama bu benim de hikayem aynı zamanda; o anlattığım kadınlardan biriyim diye de düşünüyorum.

Bu belgesel depremzede bir kadın için iyileşme alanı olabilir mi?

Ben belgeselimizin enerjisinin, umut ışığının seyirciye geçtiğini düşünüyorum. Başta depremzedeler olmak üzere, bence dünyanın herhangi bir yerindeki bir kadına umut olacaktır. Özellikle savaşların, afetlerin, çatışmaların, yıkımların olduğu coğrafyalarda kadınların kendilerinden bir parça bulacağını hissediyorum. Beyrut Kadın Filmleri Festivali'ne başvuru yaptık. Bizi en çok heyecanlandıran festivallerden biri; hem kültür olarak çok benzer bir coğrafya hem de savaşlardan dolayı defalarca yıkılmış, acının olduğu bir coğrafya. Açıkçası oradan gelecek dönüşleri merak ediyoruz. Yine Suriye'deki durumu gözlemliyoruz, Suriye'de bir gösterim yapmak istiyoruz. Her coğrafyadan, her bölgeden kadınların kendini bulacağı bu belgeselimizi mümkün olduğu kadar farklı kimlik ve coğrafyadaki kadınlarla buluşturmayı hedefliyoruz.

Belgesel fikrine karşı görüşlerle yaklaşanlar

oldu mu?

Aralardaki sorulardan birinde de söyledim aslında; bu kadar acının, ölümün olduğu bir yerde kozmetik bir konu tabii ki insanları kaygılandırıyor. Biz o yüzden önce çekimdeki kadınları ikna ettik; nasıl bir belgesel çekmek istediğimizi, ne anlatmak istediğimizi detaylıca anlattık ve “Bu işin sonunda buradaki umudu başka coğrafyalardaki kadınlar da görsün” dedik ve ikna ettik.

Bazı gazeteci arkadaşlarım, yine yakın çevremden arkadaşlarım; özellikle fragmanlarda yıkım ve makyajın, eğlencenin yan yana gelmesini doğru bulmadıklarını söylediler. Hatta fragmandan görüp yorumlayıp çok yanlış anlaşılmalara olacağına dair dostane eleştiriler de geldi. Fakat ben her fragmanı izlediğimde; ruj süren kadınla arkasından gelen yıkım görüntüsü bende rahatsızlık yapmadı, aksine bir şok etkisi yapmıyordu. Ben de bunu yaptığını düşündüğüm için fragmanda ya da belgeselin farklı bir noktasında değişime gitmek istemedim.

Son olarak, ileride sizi nasıl projelerle birlikte göreceğiz?

Araf'ın bir farklı versiyonunu Suriye'de çekmek istiyorum. 11 yıl süren savaşta binlerce insan öldü, ülkesini terk etti, şehirler yıkıldı; şimdi yeni bir yönetim, yeni bir sayfa var Suriye'de. Hem bu süreci merak ediyoruz ama diğer taraftan da bu acılı savaş coğrafyasında kadınlar devam edebilmek, iyi hissetmeye dair neler yapıyorlar? Bunun çalışmasına kısmen de başladık. İnşallah güzel bir çalışma gelecek. Fırsat buldukça küçük hikayeler yazıyorum. Bu hikayelerden bir senaryo çıkarırsam, tabii bir bütçe de bulabilirsem film çekme isteğim de var.

Sinemanın “Son Malzemesi”: Lorenzo Cioglia ile İtalya’dan Adana’ya bir köprü

Bir karşılaşma alanı olarak sinema, teknik bir gösteriden ziyade bir “buluşma” sanatı olabilir mi? 32’nci Adana Uluslararası Altın Koza Film Festivali’nde izleyiciyle buluşan İtalyan yönetmen Lorenzo Cioglia’nın L’ultimo ingrediente (Son Malzeme) filmi, bu soruyu hem hikâyesiyle hem de yönetmenin festivaldeki macerasıyla yanıtlıyor. Cioglia, Adana’nın sıcak misafirperverliğini ve Akdenizli sanatçıların kurduğu kültürel köprüyü, sinemasının en önemli besin kaynağı olarak tanımlıyor. Yaptığı akşam sohbetlerini, Ulu Camii önünde içilen huzurlu çayları ve pazardaki satıcılarla kurduğu samimi iletişimi unutamadığını dile getiriyor. Ona göre Akdenizli sanatçılar arasındaki bu doğal alışveriş, günümüz sinemasına o çok ihtiyaç duyulan “özgünlüğü ve tazeliği” getirecek tek anahtar.

Peren Yurttaş

Eslem Sena Söğüt

Türkiye’nin en prestijli film festivallerinden biri olan Altın Koza’ya İtalyan bir yönetmen olarak katılmak size nasıl hissettirdi?

Altın Koza’ya katılmak, L’Ultimo Ingrediente’nin (Son Malzeme) tüm dağıtım sürecindeki en güzel deneyimlerden biriydi. Hem festivalin hem de meslektaşlarımın gösterdiği olağanüstü misafirperverlik beni çok etkiledi. Ayrıca, Türkiye’nin kitlesel turizmden daha az etkilenen bir kısmına kendimi kaptırmak harikaydı. En önemlisi, Türk filmlerinden ve kısa filmlerinden oluşan geniş bir seçkiyi izleyebilmek ve orada bulunan diğer yönetmenler, senaristler ve yapımcılarla diyalog kurabilmek hayati öneme sahipti. Akdenizli ve

uluslararası sanatçılar arasındaki bu kültürel alışverişin, günümüz sinemasına özgünlük ve tazelik getirmenin anahtarı olduğuna gerçekten inanıyorum. Aslında, Altın Koza’ya getirdiğim kısa filmin kalbinde de buluşma teması yer alıyor. Festivalde kendimi sanat ve güncel konular hakkında konuşabileceğim arkadaşlarımın arasında gibi hissettim. Altın Koza her zaman değerli bir anı olarak kalacak.

İntihar konusunu kara komediyle ele alan bu filmi çekme fikri nasıl ortaya çıktı?

Filmin ana teması intihar değil. İntihar sadece bir sonuç, başka bir yerde çoktan başlamış

bir hikayenin sonuna varmamız gibi. Film, aslında yalnızlık ve buluşma hakkında. Aynı katta, sadece birkaç metre mesafede yaşayan iki insanın birbirinin hayatına dokunamaması fikri bende büyük bir acı uyandırıyor. İzolasyon ve yalnızlık, çağımızın büyük hastalıklarından. Buluşmaya ve kalabalığa ihtiyacımız var. Kara komediyi seçtim çünkü ironi, dünyaya incelik bakmamızı ve dramı açık bir yürekle kabul etmemizi sağlıyor. Bu sayede film, zorlu konuları ironinin zarafetiyle ele alıyor. Ayrıca, İngiliz kara komedisini her zaman sevmişimdir.

Filminizin başka bir organizasyonda en iyi

komedî ödülünü kazandığını fark ettim. Komedinin her açıdan yapılması çok zor bir tür olduğuna inanıyorum. Trajik olarak tanımlayabileceğimiz bu filmde komediyi nasıl yansıttınız?

Açıkça trajik olan tek an, yaşlı komşunun oğlunun ölümünü ortaya çıkardığı andır; bunun dışındaki her şey, karakterlerin insanlığını, kendilerini kabullenmelerini ve yalnızlıklarını araştıran bir dramdır. Hayat dramdır, ironi ise bir bakış açısidir. İroni, drama haysiyet kazandırır ve aynı zamanda dram da komediye üç boyutluluk verir. En iyi komediler sürekli olarak ironi ve dram arasında salınır. Bana göre komedi, illaki mutluluğa değil, insanlığa, kabullenmeye ve buluşmaya götürmelidir.

Sizce sinema, farklı dil ve kültürlerden insanları birleştirme gücüne hâlâ sahip mi, yoksa günümüzde farklı platformların popüleritesinin artmasıyla bu yeteneğin risk altında olduğunu düşünüyor musunuz?

Diğer yanıtlardan da anlaşılacağı gibi, sinemanın hala büyük bir güce sahip olduğuna kesinlikle inanıyorum. Bunu sağlayan ise sinemanın kolektif bir sanat olması. Çünkü var olmak için her zaman “ötekine” ihtiyaç duyar ve aynı zamanda her yere ulaşabilen çok güçlü bir iletişim aracıdır. Yeni platformlar, geçmişte çok daha karmaşık olan küçük, çevresel yapımların bile tüm dünyada dolaşımına olanak tanıdı. Genellikle daha az bilinen platformları piyasaya sürmek için dikkatli bir izleyici kitlesini yakalayabilen, niş ve yüksek kaliteli yapımlara başvuruldu. Bir platform devleştiğinde, kaçınılmaz bir kalite düşüşüyle daha genel ürünleri tercih etme eğilimi göstermesi açık. Ancak bu her zaman oldu: Araçlar değişiyor, sorunlar değil. Sanat sinemaları, film kulüpleri, festivaller ve tiyatrolar, en azından Avrupa ve Akdeniz’de bildiğim yerlerde, hâlâ çok rağbet görüyor. Ticari, genel ürünleri izleyenler bunları evlerinde rahatça tüketirken, sanat veya kaliteli sinema arayanlar salonlarda ve tiyatrolarda kuyrukta beklemeye devam ediyor.

Altın Koza’ya katıldıktan sonra Adana’dan unutamadığınız anılar var mı? Altın Koza sizin için ne ifade ediyor?

Adana Koza’da meslektaşlarla sohbet ederek geçirdiğimiz akşamları, Adana Ulu Camii’nin önünde huzur içinde içtiğimiz çayı, pazardaki satıcılarla yaptığımız sohbetleri ve tabii ki bana Türk kültürü hakkında çok şey anlatan filmleri, soru-cevap oturumlarındaki ve salon dışındaki tartışmaları hatırlıyorum.

Gelecekte sizi hangi projelerle göreceğiz?

Şu anda üç kısa film üzerinde çalışıyorum, ikisi kurmaca, biri belgesel, hepsi neredeyse tamamlandı. Yakın gelecekte bunlardan biriyle festivale tekrar katılmayı umuyorum.

Son olarak, genç yönetmenlere tavsiyeleri-niz nelerdir?

Herkes kendi yolunu hata yaparak, size öğretilenleri bile sorgulayarak bulmalıdır. Kötü hatalar yapmalısınız. Çok kötü hatalar.

Sinemanın hala büyük bir güce sahip olduğuna kesinlikle inanıyorum. Bunu sağlayan ise sinemanın kolektif bir sanat olması. Çünkü var olmak için her zaman “ötekine” ihtiyaç duyar ve aynı zamanda her yere ulaşabilen çok güçlü bir iletişim aracıdır. Yeni platformlar, geçmişte çok daha karmaşık olan küçük, çevresel yapımların bile tüm dünyada dolaşımına olanak tanıdı. Genellikle daha az bilinen platformları piyasaya sürmek için dikkatli bir izleyici kitlesini yakalayabilen, niş ve yüksek kaliteli yapımlara başvuruldu.

“Depremde insanlar nefesleri tükendiğinde taşları birbirine vurarak hayatta olduklarını duyurmaya çalıştı”

32’nci Adana Uluslararası Altın Koza Film Festivali’nde gösterilen 326 filminin yönetmeni Miray Kuyumcu, Arel Medya’nın sorularını yanıtladı. Kuyumcu, filmin çıkış noktasını “Depremde insanlar nefesleri tükendiğinde taşları birbirine vurarak hayatta olduklarını duyurmaya çalıştı. O ses beni hiç bırakmadı ve filmin çekirdeğini oluşturdu” diyerek anlatırken; filmin misyonunu ise “Amacım izleyeni ağlatmak, acıyı dramatize etmek ya da yarayı deşmek değildi. Seyirciyi tanık olmaya davet etmektir. Biraz da bu unutkanlığın ağırlığı üzerine” sözleriyle vurguladı.

■ Ercan Yavuz

■ Yunus Emre Ustaoglu

Yapımınızla beraber bu yıl 32’ncisi düzenlenen Uluslararası Adana Altın Koza Film Festivali’nde yer aldınız. Filmi çekme fikriniz nasıl gelişti, bu filmde neyi ele almayı amaçladınız?

Bu film hem kendi hafızama yerleşen hem de toplumsal hafızaya kazınan fotoğraflardan doğdu. Bir babanın bekleyişi, çabası, umudu ve sonunda maalesef ki vedalaşması... Bir diğer tetikleyici etkense sesti. Depremde insanlar nefesleri tükendiğinde taşları birbirine vurarak hayatta olduklarını duyurmaya çalıştı. O ses beni hiç bırakmadı ve filmin çekirdeğini oluşturdu. 326, bir hikâyeyi dramatize etmekten çok, toplumsal hafızayı diri tutmaya çalışan bir film. Biraz da bu unutkanlığın ağırlığı üzerine.

Türkiye’nin en prestijli film festivallerinden biri olan Altın Koza’da yer almak size nasıl

hissettiriyor?

Elbette çok mutlu oldum. Türkiye’nin en köklü festivallerinden birinde olmak, filmin o festivalin seyircisiyle bir araya gelmesi benim için kıymetli. Biz filmleri yapıyoruz ama filmler ancak seyirciyle buluştuğunda nefes alıyor. Bu yüzden festivaller, özellikle bu tür filmler için gerçek bir nefes alanı.

Filminizde trajik depremde evladını kaybetmiş bir babanın feryatlarına şahit oluyoruz. Bu kadar güçlü bir role sahip bir babayı anlatmak için neden böyle bir anlatım tarzını tercih ettiniz?

Aslında feryadına değil; sessiz yürüyüşüne tanıklık ediyoruz. Film, bir iç monoloğun ve o monoloğun taşıdığı sessizliğin filmi. Amacım izleyeni ağlatmak, acıyı dramatize etmek, yarayı deşmek ya da öfkeyi yükseltmek değildi.

Seyirciyi tanık olmaya davet etmektir. Hikâye zaten yeterince ağır; ben acının pornografisini değil, sessizliğini göstermek istedim.

Filminiz izleyici karşısına çıktıktan sonra nasıl dönüşler aldınız? Vermek istediğiniz duygunun izleyiciye geçtiğini düşünüyor musunuz?

Evet, çok güçlü ve samimi dönüşler aldık. İnsanlar filmden sonra yanıma gelip aslında anlatmak istediğim duyguyu birebir ifade ettiler: O sessizlik hâlini, bekleyişi, taşın üzerindeki ağırlığı... Bu karşılık benim için çok değerli çünkü film, ancak izleyicinin kendi hafızasıyla buluştuğunda tamamlanıyor.

İzleyiciler kamera arkasını göremiyor. Yapım süreci boyunca zorlandığınız bir konu oldu mu? Süreç nasıldı?

En çok zorlandığımız kısım aslında zamandı. Her şeyin tastamam olacağı bir vakti yaratmak kolay değildi. Onun dışında süreç çok sahipsiz, filmde haberi olan herkes bir ucundan dokunmak istedi. Bu dayanışmayla film mümkün oldu diyebilirim.

Son olarak, ileride sizi nasıl projelerle göreceğiz?

Okulda bize ilk öğretilen şey şuydu: “Filminin bir derdi olmalı”. Ben bunun doğruluğuna her zaman inandım. Dolayısıyla yine derdi olan, bir şey söylemek isteyen projeler üretmeye devam etmek niyetindeyim.